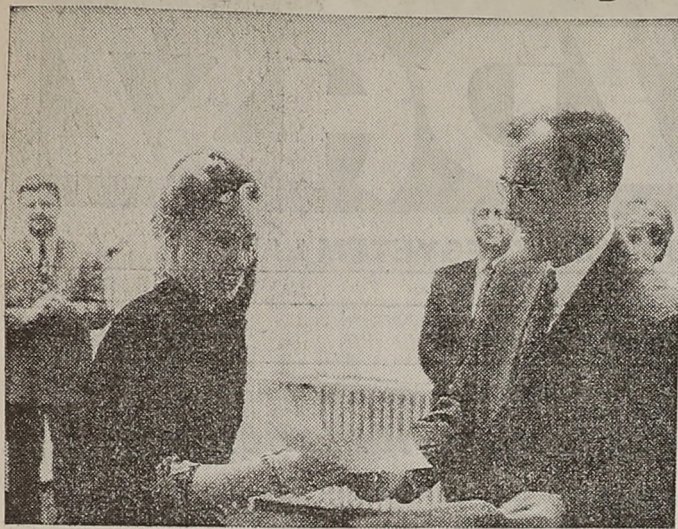

Nemzetközi németvizsga

Először osztottak Magyarországon Wirtschaftdeutschinternational bizonyítványokat január huszonötödikén a Német Gazdasági Képviselői Irodájában. Az első vizsgázók egyetemünk és a külkeréiskola diákjai voltak, tanáruk Pákozdi Gonda Irén. A Wirtschaftdeutschinternational kétnyelvű gazdasági szaknyelvi vizsga, elsősorban az üzleti életben dolgozók és a közgazdasági pályára készülő diákok számára. A vizsgázás a Köln-München székhelyű Carl Duisberg Centrum, a Német Ipari és Kereskedelmi Gyűlés, valamint a Goethe Intézet vesz részt, a magyar nyelvi feladatokat egyetemünk német tanszéke készítette, a vizsgafeladatok egyébként Bonnból érkeztek. A vizsgán számot kell adni többek között kereskedelmi levelezésből és érteni kell a németül folyó üzleti beszélgetést is.

A Wirtschaftdeutschinternational vizsgára Európában általában évente egyszer, május-júniusban van lehetőség. Díja 4000-5000 forint között várható. Jelentkezni a Goethe Intézetben lehet, felvilágosítást a német tanszék is szívesen ad.

Szerbia győzött

A szakértők egyetértenek abban, hogy igen kicsi a valószínűsége a délszláv háború áttérjedésének Magyarországra. Erveik szerint ehhez a harcoló feleknek se gazdasági, se katonai erejük nincsen. De vajon az a sok irracionális sérelem, indulat, ami az ottani konfliktust kibővíthetné, nem elég-e ahhoz, hogy minden józan érv ellenére katonai összecsapáshoz vezessen Kis-Jugoszlávia és hazánk között. Nőgrádi Györgyöt, a védelemgazdaságtan tanszék munkatársát kérdeztük erről: — A horvátok, bosnyákok és szerbek közti konfliktus minden ellenkező látszat ellenére, egy cseppet sem irra-

katonai ereje elvileg lenne Kis-Jugoszláviának Magyarország megtámadásához.

Ami hiányzik, az a fontosabb tényező: az érdek. Ezzel az összecsapással ők sem nyernének semmit. Ráadásul sokkal élesebb ellentétek vannak más szomszédokkal. Ausztriával Jugoszlávia fennállása óta területi vitáik vannak. Bulgáriával kölcsönös a gyűlölet, nem beszélve Albániáról, amely az utóbbi időben korszerű fegyvereket vásárol Törökországtól és Né-

metországtól, védelmi célokra hivatkozva, valójában azonban nyilván egy esetleges, Koszovóért folytatott háborúra gondolva.

— Enyhén szólva, furcsa fordulat a délszláv háborúna, hogy mostanában Szerbia vált békepártivá, míg Horvátország és Bosznia indít katonai akciókat.

— A magyarokat egyszerű:

Minden terület megszerzett, amit akart. Amivel most szembe kell néznie, az a háború továbbterjedése volt Jugoszlávián belül. Koszovót a szerb ősi kultúra részének tartják, s ezért — bár gyakorlatilag nincs szerb lakossága — nem mondanak le róla. Montenegrót nem veszítheti el Kis-Jugoszlávia, mert azzal jelentéktelen állammá

1946-91. között összesen 880 ENSZ-katona vesztette életét

a szervezet különböző akciói során. Egy jugoszláviai beavatkozást nem lehetne ilyen „kevés” megúszni.

Ami a Nyugatot illeti, egyrészt szokás szerint megint elszámította magát az itt élő népek érzelmeit illetően. Arra számított, hogy a választásokon Milosevics megbukik,

a béke alapjául el kell fogadni a jelenlegi területi helyzetet.

tehát el kell ismerni a szerb hódításokat. Egy fontos további külpolitikai tényező még a válságban Oroszország. Ez a hatalom — bizonyos nyugati érdekek által is támogatva — ellenzi az embargót. (A beavatkozásról nem is szólván, hisz az precedens teremtene, mintául szolgálhatna ahhoz, hogy a FAK-on belüli hasonló konfliktusokba is ily módon ártsa bele magát az ENSZ.) Oroszország évek óta presztízsvetéseket szenved

a szerbek a nyugati típusú politikai demokráciára szavaznak. Ezzel szemben Páncs szenvedett katasztrófális vereséget, minthogy a szerb nép többsége Nagy-Szerbia párti. Bizonyára ennek hatására is befolyásos körök ma Nyugaton amellett vannak, hogy a világpolitikában — ez is egy érv amellett, hogy mint a délszláv válság kezelésének egyik szereplője, végre valamiféle sikert érjen el. Jelenleg óriási viták folynak diplomácián és katonai körökben a jugoszláv háborúról. Ezekről a kívülálló csak előadásokon, beszélgetéseken elejtett célzásokból értesülhet. A közeli hetekben fontos döntések várhatók. Ezek nyomán érdemes lesz újra visszatérni a témára.

K. S.

„El tudnák végezni a világ legjobb egyetemeit”

(Folytatás az 1. oldalról)

a kalkulátorok mellett — csak nem annyira állnak a közép-pontban, hiszen gépesíthetők, ezért nem annyira specifikusan

vizsgázatási rendszerünk még nem felel meg oktatási koncepcióknak.

A jelenlegi vizsgarendszer ugyanis jórészt olyan zárthelyi íratásán alapszik, amelyekben az „alaki gyakorlatoknak” van döntő szerepük, és szinte egyáltalában nem ellenőrzik a fogalmi tudást. Szóbeli vizsgán ez könnyen megtehető lenne, de az rendkívüli terheket jelentene a tanároknak, és nemigen örülnek neki a diákok sem. Tervünk, hogy növelni fogjuk az olyan írásbeli feladatokat és teszteseteket, amelyek a fogalmi tudást mérik. Ehhez fel szeretnénk használni a modern számítástechnika eszközeit is, hiszen tudjuk, hogy ma már vannak okos tanítók és ellenőrző programok is, de a lehetőségeink

versenyző hallgatókat és versenyző oktatókat szeretnénk.

Az embernek természetes sajátossága, hogy önmagát úgy valósítsa meg, hogy okosabb, jobb, eredményesebb legyen a másikkal. Ez nem elítélendő törekvés, nem antidemokratikus viselkedés, feltéve persze, hogy helyes keretek között történik. A speciális képzés a színvonal emelését szolgálja, azzal, hogy keményebb próbát állítja a hallgatókat: több a tananyag, az óraszám magasabb; szóbeli vizsga is van, ahol megkivánjuk az összes fogalmat, tételt és bizonyítást.

A másik szempont, ami a speciális képzés bevezetésében motivált, már közelebb van matematikus mielőttomhoz. Ismerem valamilyen szinten a közgazdasági tudományok korszerű művelésének a módját. Ez alapján meg vagyok győződve arról, hogy magas szintű matematikai ismeretek nélkül ma nem lehet közgazdaságtant (és bizonyos társadalomtudományokat sem) művelni. A matematikának egyik fő funkciója, hogy ezeket nyelvet ad a szaktudományok számára, és van még egy, ami mindenhol

emberi tevékenységek, mint eddig hittük.

— Ennek az általános elvnek mennyiben felel meg a vizsgázatás?

— Sajnos be kell vallani, hogy

ezen a téren meglehetősen korlátozottak.

— A speciális képzés bevezetését milyen általános elvek vezérik?

— Egyike voltam azoknak, akik harcoltak a speciális képzés bevezetéséért, és ebben két szempont vezetett.

Az egyik ok az, hogy meggyőződésem szerint egyetemünknek törekednie kell arra, hogy a tömeges képzés mellett kiemelten magas tudást is adjon. Ez teljes általánosságban nyilván nem tehető meg. Számomra egyenesen irritáló — pedig nagyon békés természetű ember vagyok —, hogy lagymatag, verseny nélküli szellem legyen az egyetemen. En

nélkülözhetetlenné teszi: a matematika a gondolkodás „higiéniájának” a legfontosabb eszköze. Aki nem tanulja meg a matematikában, hogy mit jelent a pontos fogalomalkotás, állítás, indoklás, bizonyítás, az könnyen kerül más tudományok körében a hamis fogalmak és következtetések csapdájába. Egy könnyen ellenőrizhető bizonyítékot hoznék még fel arra, hogy a matematika magas szintű ismerete nem hátrány a közgazdaságtanban: egyetemünk tanszékvezetői és vezető oktatóinak az abszolút többsége (több mint háromnegyede) azon a szakirányon végzett valaha, ahol heti 8-12 óra matematika volt öt éven keresztül.

— Milyen tapasztalatokat szerzett a tanszék a speciális képzésben részt vevő hallgatókról a félévi vizsgán?

— Megelégedéssel mondhatom, hogy a hallgatók általában tehetségesek és okosak, és ez az alapképzésben résztvevőkre is vonatkozik. Az a meglepőnek látszó eredmény adódott, hogy

a speciális képzésben a vizsgajegyek átlaga nem rosszabb, vagy talán jobb is, mint az alapszinten.

Annak ellenére, hogy igen nagy mennyiségű anyag megtanulását kívántuk meg, a jobb eredményeket az indokolhatja, hogy a szóbeli vizsga általában javított a dolgozatok eredményein. Az ember „korigáló” természetű lény, az írásbeli dolgozat pedig kőbe vésett, megmáshíthatatlan. Ha egy előjelhiba bekerül, elronthat sok mindent, attól pedig még nagyon komoly tudása lehet a hallgatónak. A szóbeli arra is jó volt, hogy ellenőrizhették a hallgatók kifejtési, magyarázási képességeit. Egyesek egészen jól „előadták” magukat. Közel 180-an voltak és 40-en mentek el a spec. képzésről.

— Számított erre a tanszék?

— Sőt, nemcsak hogy számítottunk, hanem ösztönöztük is az elmenetelt. Ha valakin látszott, hogy kettes körülire tanul, azt egyenesen ösztönöztük. Év végén — ezt a hallgatóság tudja — a szabályzat szerint csak bizonyos átlag felett lehet tovább folytatni itt a tanulást. Az átlag két tárgyból számít ebben az évben, matematiká-

ból és mikroökonómiából. Ha e két tárgy átlaga például nem lesz 3,5, akkor az illető nem folytathatja a tanulást. Mert mi valóban egy nagyon komoly college-t szeretnénk teremteni. Szükség van arra, hogy az ember az egyetemen belül egy kisebb iskolával azonosuljon, aminek az elvégzése büszkeséggel tölti el.

— Vannak kiugró képességűek?

— Vannak. A mi diákságunk — ahogyan már mondtam is — általában igen jó képességű. Bátoran merem állítani, hogy a zömük el tudná végezni a világ legjobb egyetemeit, és ha nem olyan szinten végeznek, az nem az ő hibájuk, hanem a miénk, tanároké.

— Ön mit gondol, lassan elcsúszul az ellenszenv a speciális képzéssel szemben?

— Bizom benne. Az alapszinten lévők számára persze nyugtalanító, hogy van egy képzési forma, amiért pluszpontok járnak, de nem szabad irigyelni ezt akkor, ha teljesítményhez kötött. Ezenkívül

biztosított az átjárás a két szint között.

Ha félévkor előírás szerint letette valaki alapszintről a szóbeli vizsgát, akkor elismertük volna a félévét speciális szintnek. Vártuk az ilyen vizsgázókat, de sajnos nem jöttek.

— Alapszinten hogyan alakultak a vizsgaeredmények?

— A bukás szelén állók száma húsz körül van, a vizsgaeredmények átlaga a szokásos. Sajnos ebben a félévben csak a matematika volt a „bukató” tárgy, mivel a tanterv szerint a mikroökonómia átsúszott a második félévre. Ez persze sokkal szemében nem teszi népszerűvé a matematikát.

— Az ön által vázolt általános elvek érvényesítése első-sorban a tanárokon múlik. Mi erről a tapasztalat?

— A speciális képzés tekintetében alapjában véve elégedett vagyok, de az alapszinten vannak gondjaink. A tanárok többsége nagy erőfeszítéssel törekedett arra, hogy a fogalmakat és tételeket jól meg-

magyarázza és megtanítsa. Hogy ez mennyivel nehezebb, mint a szokott példák megoldását biflizni, azt csak az értheti meg igazán, aki mindkettőt megpróbálta. Sajnos az eredmény egyenletlen, mind az oktatás mind a számonkérés esetében. Az osztályzati átlagok eltérése egyenesen elviselhetetlen. Nem tudnák most válaszolni arra, hogy ennek az eltérő szigorúság vagy az eltérő koncepcionális megközelítés az oka, mindenesetre alaposan indokolt ennek a felderítése. Erre most csak azt mondhatom, hogy jövőre mindenben javítani próbálunk, egységesebbé téve az oktatási elveket és a számonkérési módszereket. Természetesen abszolút megelégedést soha sem fogunk kivívni, mivel nagy tömegű képzésről van szó, és ki tudna 750 hallgatónak egyformán megfelelni.

H. E.

Egy jókor jött kezdeményezés

Három hallgató az egyetemem betéti társaságot hozott létre Jobb Személyzeti Tanácsadó néven. Makay László, Dömötör Ági (V. éves) és Hadi László (IV. éves) összedobták fejenként hétezer forintot és tavaly november 9-én hivatalosan is bejegyeztették magukat a Cégbíráknál. Hogy pontosan mit is céloz a bt. a személyzeti tanácsadóval, arról Makay László, az egyik alapító adott felvilágosítást.

— Az ötlet onnan származott, hogy körülbelül két évvel ezelőtt a műszaki egyetemen a menedzsment szakkollégiumban dolgoztunk egy hasonló vállalkozáson. Az volt a célja, hogy állást keres végzős egyetemistáknak. Ez sajnos nem sikerült, megbukott, mert rossz stratégiával fogtuk hozzá. Ezt követően, év végén egyre másra kerestek meg különböző cégek, de rajtunk kívül más egyetemistákat is azzal, hogy nem tudnák-e valakit ajánlani, akit alkalmazhatnának. Ilyenkor rendszerint ígéretet tettem, hogy segítők, de nem volt időm vele foglalkozni, ezért mindig furdalt a lelkiismeret. Erről beszélgettünk a vállalkozó kollégiumban Hadi Lászlóval és Dömötör Ágival, akik velem együtt fantáziát láttak a dologban, és úgy döntöttünk, érdemes lenne erre egy bt.-t létrehozni.

Megkerestük az ismerős cégeket, amelyek érdeklődhetnek végzett közgazdászok iránt. Mindenhol azt mondták, hogy ez egy nagyon jó ötlet, feltétlenül érdeklő őket, viszont sajnos, a nagy többség úgy reagált, hogy most éppen nem aktuális, nincs felvétel, vagy többletinformációt kérnek, esetleg majd megkeresnek bennünket. Így üzlet ebből csak egy-kettő származott. Egyébként ez még mindig na-

gyon jó arány, ahhoz képest, hogy kevés céget kerestünk meg.

— És a hallgatók milyen érdeklődést tanúsítanak a vállalkozásotok iránt?

— Érdeklődnek az állások iránt, igényük van arra, hogy jó munkahelyet találjanak, és ehhez minden segítséget szívesen látnak. Ez az alap, amire a vállalkozásunkat építettük.

— Mennyire foglal le benneteket ez a vállalkozás?

— Jelenleg nagyon sok munkával jár. Szeretnénk ugyanis minden céghez kiküldeni egy felkérést, hogy igénylik-e a szolgáltatásunkat. Tájékoztatókat, árlistákat borítékolunk. En már négy napja számítógéphez gépelem a cégek adatait. Amíg ez le nem zárul, addig éjjel-nappal dolgozunk. Közben persze vizsgaidőszak volt, így hát csúszott a munkánk, nem tudtuk saját határidőkhöz tartani magunkat. Folyik egyelőre a vállalkozás építési periódusa. Tájékoztatókat írunk az egyetemről, hogy a cégek megismerjék, milyen végzett közgazdászokra számíthatnak.

— Ez akkor az egyetemnek is hasznos?

— Ezután bizonyára jobban meg fogják ismerni a vállalatok az egyetemet. Úgy láttuk, hogy teljes volt az információhiány ezen a téren. Az aktuális információk hiánya nagyon érezhető, ami természetesen kihat a diákok elhelyezkedésére is.

— Kaptok segítséget ehhez a munkához?

— Semmit, egyelőre nincs helyiségünk, ahol fölkereshetnénk bennünket az érdeklődő diákok, nincs telefonunk sem, hogy felhívhatnánk bennünket a cégek. Ezeknek a hiánya nagyon nehezíti a munkánkat, de ez minden

kezdő vállalkozásnak az elején egy tipikus nehézség.

— Úgy tudom, a diákok nem fizetnek a szolgáltatásért, akkor mi ebben a vállalkozás haszna?

— A cégek fizetnek.

— Milyen a bevétel?

— Últelenként roppant változó. Tízezer forinttól ötvenezerig, ami úgy működik, hogy tízezer készpénzben, a többi pedig később, de van úgy, hogy ötvenezer forintot kapunk az elhelyezkedő személyek után. Három hónapja dolgozunk és három embert sikerült elhelyeznünk. Ez ugyan nem fedezi a befektetett munkát, de ha pénzügyi szempontból nézzük, reményre jogosít. Volt üzletünk, ami nyereségesé tette a vállalkozást, hiszen a költségeink gyakorlatilag minimálisak. Ez azonban már látjuk, meg fog változni, mert sok olyan költség merül fel, amit az első néhány üzletkötésnél figyelmen kívül lehetett hagyni. A befolyt pénzből kifizettük az általunk megköltött alapítási költséget, egyébként minden fillért visszafogtunk a vállalkozásba. Tehát személyenkénti anyagi hasznunk nem származott. Valójában engem a vállalkozásban a kihívás érdekel, meg a tapasztalat. A társaimat is pont ugyanez motiválja.

— Mit értesz tapasztalat alatt?

— Például, hogy egy saját vállalkozást hogyan kell működtetni, hogy kell hatékonyvá tenni. Miközben sok céget felkeresünk, mi magunk is tájékozódunk, miután nekünk is egyszer el kell helyezkedni. És persze, ebben a kapcsolat-teremtés is benne van. Nem mellékes dolog az sem, hogy azt csinálja az ember, amihez kedve van.

— Ha jelentősebb nyereségetek lesz, mire szánjátok?

— Vannak igényeink. Egyelőre a Rajk és a Vállalkozói Szakkollégium számítógépeit használjuk, tehát kellene egy saját számítógép és kellene egy nyomtató. Valójában mi magunknak kell megkeresni azt a pénzt, amivel ezt az egész vállalkozást idítani lehet.

— Győztek a munkát hármam?

— Hogyha kifuttatjuk valamilyen szintre, akkor szükségünk lesz néhány segítségére. De gondolnunk kell arra is, hogy közülünk ketten már csak fél évig vagyunk az egyetemen, és a mi távozásunk után ezt valakinek tovább is kell vinni.

— Van erre jelentkező?

— Igen, egy harmadéves fiú, aki már együtt dolgozik ve-

lünk.

— Melyik volt a legsikeresebb vállalkozásotok?

— A Bank Kft. igényelt két-három embert, jó fizetéssel, jó munkafeltételekkel, azonnali munkabé állással. Meghírdtük az első körben azok között, akiket ismertünk, mert sürgős volt az ügy, de később minden állásajánlatnak a legteljesebb nyilvánosságot biztosítottuk. Kilenc embert lezártunk a jelentkezést, és közülük négyet a Bank Kft. azonnal alkalmazott. A visszhang a Bank Kft.-től a lehető legjobb volt. Ígérték, hogy adnak referenciát, és segítenek kapcsolatba lépni más cégekkel is.

Azért indítottuk el a bt.-t, mert mi is a saját bőrünkön éreztük az igényt, hogy hallani kéne már valamit az álláspiacról. Remélem, ez egy jókor jött kezdeményezés.

H. E.

Hatékonyságfejlesztő tréning Miért nem épül be az oktatásba?

Az egyetlen működő Women's Studies Központ ismét hallat magáról. Nemrégiben az általános társadalomtudományi kar tanácsülésén számolt be *Koncz Katalin* az alapításáról, a tervekről, most pedig a központ szervezte első tréningprogramról adhatunk hírt. A személyes hatékonyságfejlesztő műhelyt nagyvállati vezető és vállalkozó nők számára ajánlották. Gazdag Miklóst, a BME ergonómia és pszichológia tanszékének docensét kérte: föl Koncz Katalin a tanfolyam vezetésére, akivel most a tapasztalatokról beszélgettünk.

— Azért tartom jelentősnek ezt, a kezdeményezést — mondja —, mert a központ alkalmas lehet mind a tanszéki közti mind az egyetemeken közti együttműködés kezdeményezésére és szervezésére. Mindig is zavart, hogy szinte elenyésző a kapcsolat a felsőoktatási intézmények, az egyetemi tanszék és a kollégák között. Ezért örülök annak, hogy ez a tréning nyitánya lesz a más egyetemekkel tervezett együttműködésnek.

— Miért kezdődött a Központ működése éppen egy efféle tréninggel?

— Célunk az önismeret fejlesztése, az önbizalom növelése volt, aminek szükségességét többéves kutatásaim is alátámasztják. A nők hátrányban vannak a vezetésben, aminek részben objektív környezeti, részben személyiségi okai vannak. A nők többsége nem szívesen vállal vezető beosztást, hiszen hiába érzi magát tehetősnek, ha a társadalom minduntalan arról próbálja őt meggyőzni az előmeneteli korlátokkal, a bér- és kereséklétszámokkal, hogy ő kevésbé értékes munkaadó. Ezzel is összefügg, hogy a férfiaknál általában nagyobb önbizalom van, legalábbis látszólag. Sokszor csodálkozom is, honnan veszik azt az elkepesztő magabiztosságot, amivel önképüket kialakítják. Mindezt inkább megtanulni akarom tőlük mint elvitatni, de tény, hogy a nőkben ez kevésbé van meg. Mi inkább elfogadjuk a környezet rólunk alkotott értékelését, ami szerint mi kevésbé vagyunk tehetségesek. Ez belső bizonytalansághoz, önértékelési zavarhoz vezet, ami a munkánkban is kifejezésre jut: kevésbé vagyunk hatékonyak. Ezzel mintegy visszaigazoljuk a társadalom értékítéletét. Értekezleteken megfigyelhető, hogy a nők ritkábban szólnak hozzá, gyakrabban tűnnek bizonytalanabbnak, míg a férfiak a semmiből is olyan koncepciózusan tudnak tárgyalni. A férfiak jobban, sikeresebben játszódnak társadalmi szerepüket, hisz volt idejük azt begyakorolni, s a szocializáció során megörökíteni. Ezeket nem negatív vonásoknak tekintem, hanem olyan elleshető praktikáknak,

amik nekünk is nagy hasznunkra volnának. Ezek a kutatási jelzések és tapasztalatok erősítettek meg abban, hogy ilyen tanfolyamokkal hasznára válunk a nőknek.

— Érdekes helyzet lehetett, hogy férfi tanított nőket.

— Igen, bár számomra az volt a fontos a választásnál, hogy jó pszichológus legyen a tanfolyam vezetője. Összehasonlítási alap híján egyelőre nem tudom megítélni, mennyiben lett volna ez más, ha nő vezet. Számomra üdítő színfolt volt egy férfi jelenléte, az egyenlő csoportok unalmasabbak, és kevésbé kreatívak. Végülénél hangsúlyos és tanulságos háromnapos tréning résztvevője és szervezője voltam, amit Szentendrére rendeztünk meg. Önmagában az is nagyon sokat jelentett, hogy feltöltődést biztosított ezeknek a rendkívül elfoglalt és túlterhelt vezetőknek, hisz vezetői munkájukhoz társulnak még

pontja a maga eszközével segíteni szeretné a nők esélyegyenlőségének megvalósítását. Célnk, hogy a tanfolyamok némi bevételhez juttassák a Women's Studies Központot, mivel minimális haszonra szükség van a működése érdekében. Ha majd lesz bővebb pénzünk, akkor jelképes összegért is szerveznék műhelyeket.

— Mi történt reggeltől-estig, hogyan folyt a tanulás?

— Nem adhatom ki a módszert, mert az üzleti titok. Különböző önismereti, együttműködési, szociális készségfejlesztő módszerek alkalmazásával „csoporthelyzetben nyújt tapasztalati tanulást a viselkedés különböző formáiról”. (G. M.) Az egyén maga fogalmazza meg, milyen ő és milyen problémái vannak, amire a csoport reagál, mintegy tükröt tartva a résztvevők elé. Ebből összeáll egy kép, amely tudatosítja az egyénben az erős

„A nők ritkábban szólnak hozzá”

Fotó: Komó

az át nem hárítható háztartási és gyermeknevelési feladatok is. A túlterheltség, a mindennapi „mókuskerekben” öröklődő nők fölélik saját fantáziájukat, kreativitásukat, egészségüket, munkaképességüket. Ezért már az is nagyon fontos, hogy sikerült őket három napra kiszakítani a megszokott környezetükből. Emellett szinte játszó, észrevétlenül tanultunk. Nagyon jó volt a tanfolyam fogadtatása.

— Kik voltak a résztvevők?

— Nagyvállalati vezető munkatársak, a Matáv-tól, a Richter Gedeon Rt.-től, a Phylaxia-Sanofi Rt.-ből, az N. N. Holland Biztosító Rt.-től, az MSZOSZ-tól, vállalkozók, illetve egy Pest megyei önkormányzati vezető és egy alapítvány vezetője.

— Az ilyen tanfolyam igen drága manapság. Hogyan tudták megfizetni?

— Ez referenciatanfolyam volt, önköltséges áron. Tréningjeink és tanfolyamaink sosem lesznek drágák, a köz-

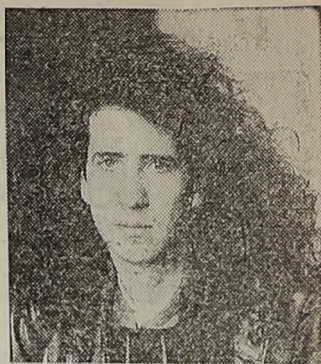
pontjait és a gyengéit. Az erős pontok pilléreire támaszkodhat az ember, a gyengéin pedig jó, ha tud változtatni. A különböző élethelyzetekben való eligazodásban is segít a csoport azzal, hogy megmutatja, más hogyan oldott meg hasonló problémát. Már annak felismerése is fontos, támaszt nyújt, hogy nemcsak én kiindulok ezekkel a problémákkal, hanem más is. Az ember eleinte szorong, vajon megmutatja-e majd magát összes gyöngéjével együtt, a hangulat azonban segít, szinte észrevétlenül beleszóródik az együttes tanulásba. Valamennyien csoportban élünk, családban, munkahelyen, barátok között, ezért nagyon fontos, hogy kommunikálni tudjunk egymással és ehhez nagyon nagy segítséget adott a tréning. Türelemesebbek, figyelmesebbek lettünk egymás iránt, ezt mindannyian éreztük. Márpedig ez visszahat a munka hatékonyságára. Mindenkinél szükség lenne ezekre az ismeretekre, nem is értem, miért nem épül be az egyetemi oktatásba, miért nem válik önkincssé ez a tapasztalati önfelkészítés. Oktatásmódszertani szempontból is sokat tanultam, s a Női siker titka és ára című proszeminárium hallgatóinak is jó néhány megszerzett készséget tovább fogok adni.

— Minden bizonnyal ez is hozzájárul majd ahhoz, hogy a Women's Studies Központ és az általa nyújtott ismeretek beilleszkedjenek az egyetem kínálatába.

— Igen, az egyetem egyelőre nehezen fogadja be az efféle újdonságot, de mihamar meg kell barátokoznia azzal, hogy a szokásostól eltérő szervezeti formák is alakulhatnak, amik a jelenlegi struktúrába nagyon nehezen illeszthetők bele. Kidolgozatlannak a finanszírozás technikái, hetekbe kerül kitalálni, hova könyveljük a pénzt, milyen jogi formák jelenthetnek megoldást. A központ szervezése során az derült ki, hogy külső szponzorok megszerzéséhez a legegyszerűbb megoldás a magánemberként alapított alapítvány egyetemi célokért. Ez ugyan meglehetősen gótsz helyzet, de más megoldás nincs: hogy működni tudjunk, egyhavi bruttó bérémből kezdeményezem a központot működtető alapítvány létrehozását. Most már csak az a kérdés, elfogad-e ilyen kisösszegű alapítókét a bíróság?

M. G.

Nyakig a rockban

Váltották egymást az egyetememen. Az apa elment tőlünk, amikor a fia közgázós lett. Zsolt, a fiú, feltűnő jelenség, észre kell venni, nem vész el a tömegben. Lobogó, nagy hajja, mint kibontott zászló repül utána. Fülbevalós. Jó időben szakadt farmerban jár. Ez a művésziszelet rockzenei körökben.

— Csak nem vagy te is zenész? — tettem fel a kérdést Jeszenszky Zsoltnak, amikor kérésre, hogy szeretnék vele egy riportot készíteni, öccöskodás nélkül vállalkozott.

— Nem játszom semmilyen hangszeren, de a rockzene az érdekel. Az öltözködésem is abból adódik, hogy ez a művészvilág áll a legközelebb hozzám. Még harmadik gimnazista koromban kerültem ebbe a körbe. Klubot csináltam a Petőfi Csarnokban, és akkor kezdtem el növesztetni a hajamat is. Azóta rockműsorokat vezetek a tévében, újságoknak, szaklapoknak írok a magyar rockzenei életéről. Nagyon közeli barátságban vagyok a legtöbb rockzenészszel, ezért sok mindenről tudok, ami ebben a körben történik. Persze annyira nem értek a zenéhez, hogy arról írjak, hol kell a gitárnak megszólalni, vagy hogy hol és mikor szót hamisan, de szívesen írok a különböző műfajok jellegzetességéről, az új dolgokról. Egyébként ebből írtam a kritériumdolgozatomat is.

— Ez meglepő, mi volt a témája?

— Az elmúlt harminc évben hogyan alakult a könnyűzene Magyarországon és milyen társadalmi háttérrel, amihez készítettem egy könnyűzenei áttekintést nemzetközi viszonylatban is.

— És hogy sikerült?

— A szemináriumvezetőm számára ez teljesen új volt. Erdeklődéssel olvasta. En mintha egy újságcikket írtam volna, néhol cinikus megjegyzésekkel fűszereztem. Tetszett neki. Azzal a megjegyzéssel fogadta el, hogy kicsit változtatni kellene a stíluson, hogy mint tudományos dolgozat jöhessen számításba.

Amikor rákérdeztem, hogy mikor is készült ez a dolgozat (II. év első félévében), akkor elmondta Zsolt, hogy már másodszor másodéves.

— Az nem titok az egyetememen, hogy mindenki sportot csinál abból, hogy nem jár be az órákra. Ezt én is másfél évig sikeresen csináltam, de az utolsó félévben úgy látszott, hogy nem fogok tudni levezégni, ezért el se mentem. Akkor elég sok dolgom is volt, nem volt már kedvem hozzá, hogy még tanuljak is.

Mint elmondotta, akkor indult a Pop rock feketén fehér című tévéműsor, aminek ő volt a műsorvezetője. Arra gondolt, kihagy egy évet, legalább lesz rá ideje. Ez idő alatt viszont a negyedére szigorodott a megbízatásainak a száma. Viszont most, hogy újra egyetemre jár, mert februárban ismét köztünk van, megint összejött minden.

— Jelenleg az ATV-ben (országos kábelhálózati rendszer) a Rocktűkör szombati adásában négy órától az én műsoromat sugározzák. Ez elsősorban zenei műsor, de riportokat is készítik művészekkel, érdekes emberekkel.

— Élvezed?

— Hát persze.

— Ha már a zenénél vagyunk, melyik irányzatot kedveled?

— Előjáróban meg kell jegyezni, nekem talán öt évvel hamarabb kellett volna születnem ebből a szempontból, mert ami manapság a zenében jelentkezik, azt borzalmasan utálok. Ez az úgynevezett grunge-hangzás, ami az USA-ban Seattle városában éli a fellegvárát. Itt olyan zenekarok vannak, mint a Nirvana, a Pearl Jam, és a Sound Garden, stb. Kicsit rockos, kicsit elvont. Tőlem

távol áll, mert agresszív és ugyanakkor elégedetlen mindennel. Ugyanilyen a rap is. Azt sem kedvelem. Ezek a mai divatos irányok, amik a legjobban mennek. Természetesen azért, mert a lemezkiadók ebből elég könnyen kaszálnak, hisz különösen nagy gond nincs a lemezekkel. Egyszerű megcsinálni.

Ami nekem tetszik, az a nyolcvanas évek amerikai rockzeneje. Olyan együttesekre gondolok, mint a Foreigner, Star Ship, Survivor. Magyarországon ez a fajta zene nem is jelent meg igazán soha. Egyedül a Senator volt ilyen. Igazából a magyar rockzenekarok még ma is nagyon elmaradottak a nemzetközi szinttől.

— Miből ered ez, technikai hiányosságból?

— Azt hiszem, most már meglehetősen a technikai feltételek, de a stúdióban keverő technikusoknak egyszerűen valamiért nincs fülük hozzá. Nem tudnak úgy megcsinálni egy lemezt, hogy az úgy szójon, ahogy kéne. Mert a zenészek azok tudnak játszani, hozzáátéve, hogy Magyarországon nagyon kevés jó énekes van. Ez úgy látszik, nálunk hiányzik.

— A fiatal zenekarok közül kiket emelnél ki?

— Mivel olyan kapcsolatban vagyok velük, hogy állandóan hallom őket, ennek alapján a Sing Singet és a Sex Actiont emelném ki. Ezek nem rosszak, valami olyat csinálnak, amiről az egész szól.

— Beszélgetésünk a külső megjelenésedből indult ki. Mondd, mit szólnak otthon, különösen az édesapád, ehhez a hobókos viselethez?

— Már megszokták, bár néhány havonta előjön, hogy miért nem vágtam le a hajamat. Viszont amikor kifűrtattam a fületem, hogy mit éltem át, azt nem kívánom senkinek. Szerencsére most már nem én vagyok egyedül a téma otthon. Van egy 17 éves lánytestvérem, aki most kezd hozzám hasonlóan belejönni a dolgokba.

— És hogy fogadnak az egyetememen?

— Úgy vettem észre, hogy itt a tanárok semlegesek. Azt hiszem, ezt a külsőt itt meg is szokták. Sokan járnak hozzám hasonlóan hosszú hajjal.

— Mi a véleményed az egyetemről?

— Nem különösebben tetszik. Főleg azért, mert nekem csalódás volt, másra számítottam. Azt hittem, sokkal célirányosabb lesz. Nem vagyok egyedül azzal a véleményemmel, hogy nagyon sok általános elméleti tanulmány van, amiről úgy érezzük, hogy fölösleges, ha például az ember az üzleti életre készül.

— Szóval az üzleti életben szeretnél majd tevékenykedni?

— Igen, a szórakoztatás vonalán, miután ebben már benne vagyok elég rendszeren. A tapasztalatokat és a kapcsolatokat nem lenne érdemes kútba ejteni. De hát ki tudja...

— Vannak barátaid az egyetememen?

— Kevés. Egyrészt azért, mert megvolt a baráti köröm, részben a középiskolából, részben pedig a zenei körökből. Másrészt számomra nem túl szimpatikus, hogy az egyetemisták sportot üzenek abból, hogy elégedetlenek, hogy milyen rossz nekik, hogy kevés a pénzünk, és minden rossz, ami körülöttük zajlik. Én úgy látom, nem olyan rossz az egyetemistáknak. Van, ahol fizetnek azért, hogy egyetemre járhassanak. Jellemző az is, hogy itt pontosan az a zenei vonal a divat, ami hozzám soha nem állt közel. Ez az alternatív zene, ami

monoton, lepusztult, negatív érzéseket keltő. Ez az egyetemisták körében táptalajra talál, ugyanúgy, mint a régi rock and roll, de nemcsak Magyarországon. Ez a zene szól a Közgáz-kocsmban is. Hát én az ilyentől rosszul vagyok. Hozzá kell tennem, hogy az egyetemisták között a közgázósok messze a legjobb arcok.

— Téged már ért az életben csalódás?

— Persze. Az rossz, ha az ember topon éri magát és egyszerű csak lecsúszik.

— Hát nem sok derűre ad okot az, hogyha egy egyetemistának például munkanélkülivé válnak a szülei. És ez ma itt elég gyakori, nem gondolod? Egyáltalán te politizálsz?

— Különösebben nem. Hogyha nagyon hosszú időn keresztül, folyamatosan hallom, hogy valaki hülyeségeket mond, felkapom a vizet, és akkor belemegyek. De egyébként igyekszem a vitákat kikerülni, amennyire lehet. A politikai véleményemből nem csinálok titkot, de semmiképpen sem kívánom agresszíven terjeszteni.

— És Csurkáról mi a véleményed?

— Nincs különösebben jó véleményem róla. Agresszív, sulykoló, és nekem az ilyen ellenszenves, akár Csurkáról, akár néhány fideszes ismerősömről van is szó.

— Aki rád néz, annak elsősorban nem a te neved, hanem a külügyminiszter neve jut eszébe. Nem zavar ez téged?

— Különösebben nem. De azért én elvárom másoktól, hogy ne az apám neve legyen az első gondolatuk, hanem az én nevem. Elvárom, mert ez az én húsiágom. De azt hiszem, ezt sikerült elérnem a legtöbb helyen.

— Milyen előnyöd, esetleg hátrányod származik abból, hogy miniszter az édesapád?

— Azt tapasztaltam, hogy eleve jobban odafigyelnek arra, amit mondok, bárhol. Aból a szempontból hátrány, hogy néha az emberek nem őszinték.

— Mivel töltöd a szabadidődet?

— Az nálam kapcsolódik a munkához. Állandó belépőm van az összes szórakozóhelyre. Ez nem egy rossz dolog. Ha elmegyek egy szórakozóhelyre, ahol bulizok is, egyúttal megbeszélem az üzletvezetővel, hogy mikor lesz valami jó rendezvény, amire kijöhetünk forgatni.

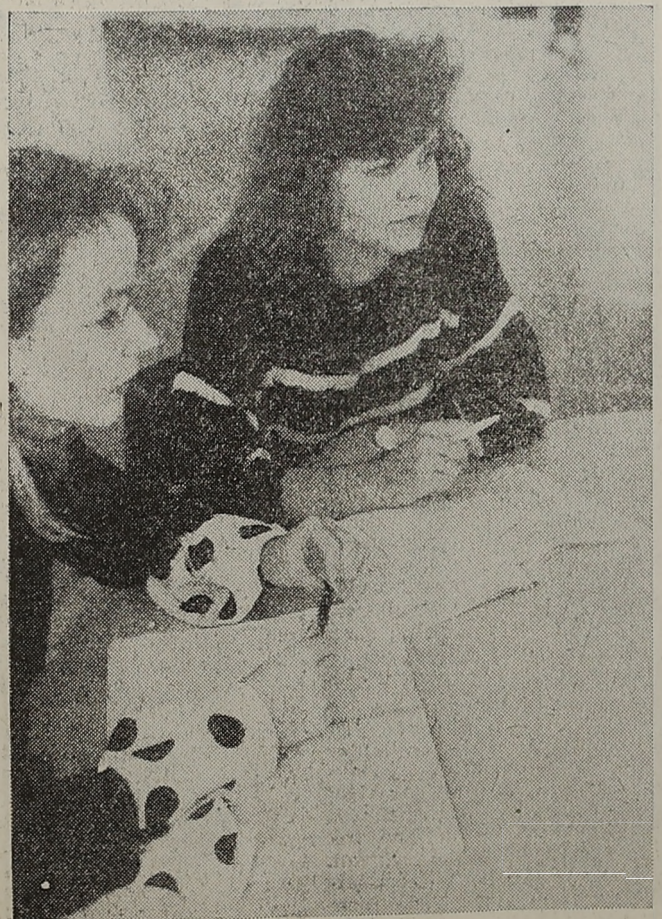
— Úgy tudom, Amerikában is voltál.

— Két évig éltem a szüleimmel Santa Barbarán. Általános iskolás voltam. Egy pár helyen Európában is megfordultam.

— Hol élnél szívesen?

— Itt vagy Kaliforniában.

H. E.

Odassüss, micsoda testet épített magának...

Fotó: Komó

Jól rázd fell

Egy „szürke eminenciás” a Bródy Sándor utcából

Beszélgetés Gálik Mihállyal, a Rádió volt ügyvezető igazgatójával

— Elgondolkodtam azon, vajon én mit kéreknek most saját magamtól és ki is találtam egy választ. Egy szóval megfogalmazva jól vagyok, bővebben meg nem jól. Nem tudom, jó, vagy kevésbé jó munkát végeztünk, mert hiányoznak a minősítési kritériumok. Csak hit kérdése a válasz: én úgy érzem, hogy jól dolgoztunk. A rádió működőképessége mindenestre megmaradt, ebben nekem részem van, nem is jelentéktelen.

— Amikor ügyvezető igazgató lettél, 1990 októberében azt mondtad nekem az interjúban, hogy épeszű ember nem válalná, amit te akkor ezzel magadra vetél, mert túl rövid időre szól a megbízás.

— Hát ez nem jött be. Én épeszű voltam — ha már ennel a fellengzés megfogalmazásnál maradunk —, a körülmények nem voltak épeszűek, s ezt, azt hiszem továbbra is meg kell fogalmazni.

— Arra is ráéreztem akkor, hogy az a politikai paktum, aminek eredményeképpen Gombár Csaba a rádió elnöke lett, könnyen válik egy darab pusztá papírrá.

— Ez ma már evidencia, akkor még csak sejtés volt.

Rossz döntést nyilván én is hoztam, Gombár Csaba is hozott.

Végeredményében itt filozófiák találkozásáról vagy különbözőségről van szó. Alapvetően az a kérdés, hogy valaki kormányhivatalnak fogja-e föl a rádiót, vagy valami másnak. Gombár olyannyira nem fogta föl kormányhivatalnak, hogy azzal még kalamajkát is okozott a kinevezése körül, tudniillik '90 nyarán Antal József át akarta neki adni a kinevezési okmányt, Gombár azonban azt mondta, hogy ő nem kormányhivatalnok. Ezt a kezdetkor deklarálta és így is viselkedett. Ebben végig szövetségesek voltunk.

— Hallottam olyasmit, hogy ő állt a reflektorfényben, te látszólag az árnyékban, de ab-

ban, ami történt, végül is leginkább a te kezded van.

— Úgy tűnik, pesszimistább voltál, mint az akkori közhangulat.

— Közelebb voltam azokhoz az információs forrásokhoz, amelyekből ezt a következtetést le mertem vonni.

— Nagy várakozással tekintettél a Gombár Csabával való közös munka elé, bár korábban nem dolgoztatok együtt.

— Három-négy alkalommal találkoztunk, riportalányom volt, a műsorom egyik szereplője, egészen véletlenül a Lakitelek II-n egymás mellett ültünk: ő mint nagyon tekintélyes résztvevő én mint kíváncsi újságíró.

— A közös munkátról nagyon keveset tudni.

— Borzasztó nehezen beszéltem erről, nem tudom, a nyilvánosság elé tartozik-e, meg arra is kíváncsi lennék, ő mit mondana, válaszolna-e egyenesen, ha rólam kérdeznék. Nem érzek magamban elég lelkiereőt, hogy erre a kérdésre most válaszoljak.

— Azért mert vége van?

— Nem, hanem azért, mert óhatatlanul is bántás és igazságtalanság lenne a vége. Vezetőként sok tévedése is van az embernek, mert döntéshozásakor eljön a pillanat, amikor nincs tovább, dönteni kell.

— Engem már leárusítottak...
Fotó: Komó

szörnyű dolgok fognak történni, engem már leárusítottak, mielőtt eljöttém, mondván: újságíróellenes az álláspontom. Ezen kicsit mosolygok, illetve keserűen érzem magam, de meggyőződésem, hogy erre szükségem van.

— Hogyan értékelhető, hogy visszajöttél az egyetemre? Azt mondják rólad, menekültstátusban vagy itt.

— Nem tudom, a menekült mivel tartozik a befogadó közegek, én üzleti státusnak gondolom a magamét, mert adok valamit cserébe az egyetemnek a státusért: ennél olcsóbban tananyagom nem lehet szerezni. Nem számbamecskát vesz az egyetem, itt a média-gazdaságtan tematika, amit

sorszórót pedig föl kellett tippolni, mert 49 százaléka eladó, ezért nem lehet veszteséges. Ki kellett fizetnünk egy állami vállalat kistafirozásának költségeit, erről van szó.

— Gombár Csabán látszik is, nyilatkozta is, hogy megvisszavitték ezek az évek. Te is megfáradtál?

— Ilyenkor szoktam azt tanácsolni, hogy kérdezzétek meg a feleségemet. Nem, nem érzem magam megtörve, de ilyen vég után egyszerre minden érzés ott van az emberben. Örülök, hogy megszabadultam az egészszól, ugyanakkor az idegeim hihetetlen megpróbáltatásnak vannak kitéve: kiestem abból a közegből, ahol számítottam, bejöttem erre az egyetemre, ismer, aki ismer, de tulajdonképpen

jelentős emberből egycsapásra jelentéktelenné lettem,

és ezt nagyon nehéz földolgozni. Amit a legjobban tudok, amire föl vagyok készülve, azt nem tehetem, mert a politika elveszi tőlem ennek lehetőségét. Most megint rengeteget kell dolgoznom, kutatom, hogy azt a médiagazdaságtan tárgyat és azt a tematikát, amit kitaláltam, jól összerakjam magamban. Meg fogom csinálni, nem erről van szó, de ez mégsem az, amit negyvenhét éves korban csinálnom kellene. Az embert megtöri ez a váltás.

— Érzed annak terhét, hogy a kollégáid ott maradtak és a neheze még csak most jön?

— Nem, ezt egészen másképp látom. A maradásnak, a távozásnak egyaránt van ethozsa. Gombár nem maradhatott, mert azokat az elveket, amiket ő magának mondott, nem tudta a továbbiakban követni.

a szakmának megvan az önvédelmi képessége,

meg tud szerveződni. Nem hiszek abban, hogy az emberek teljesen védtelen, ologatható

A továbbiakban el kellett volna fogadnia a kormánnyal való napi együttműködést, amire ő már '90 nyarán nemet mondott, úgyhogy a lemondása szükségzerű volt. Én a reflektorfényben álló ember mögött álltam, törvényszerű, hogy távozzak én is. Két hónap lemondási idő, munkavégzés alól fölmentve. Belépőm meg van, kifizette utánam a Rádió a társadalombiztosítási járulékat, de amúgy leszámoltak velem, kiléptettek, az íróasztalomat összepakoltam. Akik maradtak, most majd szintén önvizsgálatra kényserülnek, aztán csinálnak, amit csinálnak. Leszámítva a legfelsőbb állásokat — ami nem több mint hat ember, ketten közülük már elmentünk — én a maradás híve vagyok. A többieknek nem hiszem, hogy lelki teherrel kellene küszködniük. Voltak itt már nehéz helyzetek, de

babuk, azt azonban hiszem, el kell tűnniük, hogy kevesebb megszólalási lehetőségük és kevesebb pénzük lesz.

— Milyen súlyosnak látod a helyzetet, amit hátrahagytok?

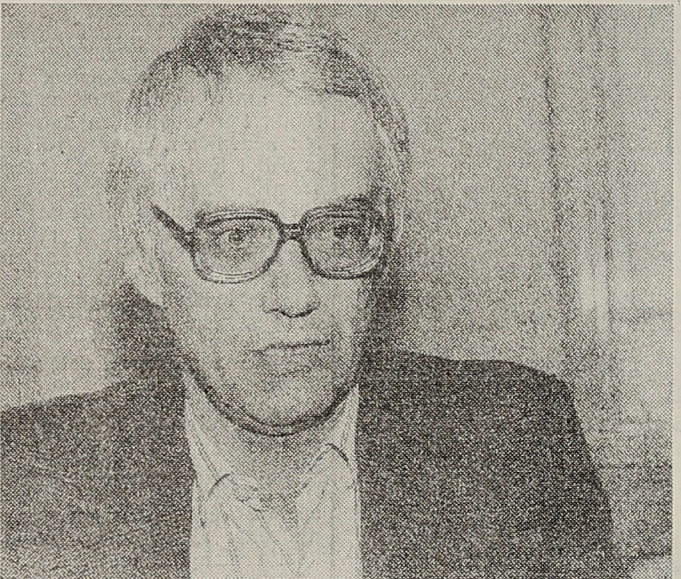
— Megítélhetetlen. Nagyon veszélyes tendenciák vannak, az biztos, de hogy mi fog valóra válni, az az ottmaradók masszív ellenállásától függ. Elképzelhető, hogy ha főműsor-időben kevesebb lesz az érdekesség, akkor vissza fogunk fiatalodni, ez a korszak is kitermeli a maga éjszakai műsorait, főleg 22.30 után a Bagoly, meg a többi. Ez ma még beláthatatlan. Az azonban biztos, hogy abból a kényelmes helyzetből ki kell lépni, amikor a főnökség ezt elintézte

elképesztő jövedelemaránytalanságok vannak,

s ha ezen béralkukkal nem változtatnak, akkor a belső kollektíva is az újságírók ellen fordul nemcsak a politika. Mindez már megkezdődött,

helyettük. Sajnálom, hogy így történt, nem önszántunkból esett így. A pánik azonban indokolt, mert a kollégáknak valószínűleg le kell mondaniuk a megszokott költségek színvonaláról és ez igen nehéz, belátom. Ezzel kapcsolatos érdekegyeztetésekre szükség lett volna akkor is, ha mi maradtunk. Az ugyanis kiderült, hogy az eddigiek szerint nem lehet tovább finanszírozni a Rádiót, mert elfogyott a pénz. A műsorvezetők, újságírók, riporterek, valamint a technikusok, vágók, javítók, üzemeltetők és a gazdaságiak között

szakmai vitán megértésként és azt mondták rá, jó. Szóval lehet nagyon szép gazdaságtantartani, hogy az egyetem engem idehívott...

„...engem már leárusítottak...” Fotó: Komó

— Tényleg fölhevített valaki és ajánlatot tett?

— Igen. Nagyon jólesik az embernek az ilyesmi, amikor ekkora problémákkal küzd. Amikor aztán tényleg eljött a távozás ideje, föl hívtam Chikán Attilát, akivel hat évig ültem egy szobában még az antivilágban. Mondtam neki, arccatlanságnak tartanám, ha máshová mennék az egyetemem, amennyiben ő igényt tart rá, így történt.

— Benneteket sokan a következő kurzus leendő tisztviselőinek tartanak, olyanoknak, akik most elölték itt-ott ezt a másfél évet illegálisan, akkor aztán eljön a ti időtök. Itt leszel te olyan hosszú ideig, hogy érdemes a diákoknak jelentkezniük a tárgyra?

— Én lehet hogy megyek, de

— Én lehet hogy megyek, de

a tárgy marad. A számomra optimális megoldás az volna, ha megkaptam szeptemberre az egyesült államokbeli ösztöndíját — de ennek a valószínűsége majdnem nulla. Maximum egy tanév lenne, ami ott kilenc hónap, de lehet, hogy szakaszolják, és akkor még kevesebb. A hosszú kor egyetlen előnye, hogy a szemellenzős szilárd elhatározások nem olyan erősek már az emberben.

Nem vagyok benne biztos, hogy vissza fogok térni

oda ahonnan most eljöttem, abban sem vagyok biztos, hogy a kurzus meg fog változni.

— És ha mégis? Hivható, elérhető lesz?

— Csak az lehet erre a hiteles válaszom, hogy igen, hívható vagyok. Az igazság az, hogy nekem 1985 jelenti a történet, akkor gondoltam azt, hogy én ugyan maradok közgazdász is, amíg a világ világ, de már soha nem leszek kutató és oktató közgazdász, mert a politika többé-kevésbé magával fog ragadni.

Fiatalabb koromban azt szoktam mondani, minden lehet, csak azt nem hagyom, hogy elveggyék a jókedvemet. Most már ki szoktam egészíteni: az sem lehet, hogy én ebben az országban ne keressem meg a kenyeremet. Ráadásul úgy, hogy még jól is érzem magam közben; békében élek. Ezt azért kellett családi szlogenné tenni, mert a Magyarországon honos fogalmak szerint későn született egy kis-lányom, aki most két és fél éves, ezért még tizenöt évig

kell azt éreznem, hogy meg tudom keresni a kenyeremet. Ebben az országban, mert itt szeretnék élni és őt is itt szeretnék fölnevelni. Ez is erőt ad, érdekes, mindig a feladatok mozgatták, sajnós, az embert.

— Gombár Csaba is, Hankiss Elemér is tanítási szeretne, te is visszajöttél ide. Nem gondold, hogy illúziótok van az egyetemmel kapcsolatban? Ezek már nem ugyanazok az egyetek, mint öt-hat éve voltak.

— Semmilyen illúzióm nincs a közgazdasági egyetemmel kapcsolatban, kicsit idegenül is fogom érezni magam, az biztos. Akkor tanítottam itt jó szívvel, amikor a mikroökonómiát a barátaim kidolgozták és ott álltak velem egy tanszéken, ahol negyvenből heten voltak hajlandók a tárgyat megtanulni és tanítani. Most más a helyzet: konzolidált; hallgatót, pénzt, fejkvótát vonzó tárgyat tettem az asztalra. A médiagazdaságtant tényleg fejőstehéntárgynak vizionálom.

Tisztességes alkut kötünk az egyetemmel:

Én emberileg nehéz periódusban kapok itt egy olyan lehetőséget, amit megfizetetlennek tartok, de nem veszek részt a napi oktatásban fél évig, ezt gyorsan kijelentem és nem fogok konfrontálódni azokkal a dolgokkal, amikkel más kollégák és a diákok naponta küzdenek.

— Mikor indul a tárgy?

— Az ELTE-n '93 szeptemberében, az biztos, benne van a tantervben a média szakon, ami az esztétika és a szociológia tanszék közös vállalkozása. A Közgazdaságtan még keresi a helyét, itt ugye két éve folyik a nyugalmas az újságírók szak meg a médiacentrum körül, de majd csak lesz valami, meg-látjuk.

— Addig is, amíg ebből a tárgyból fejőstehén lesz, besorolt docensként fogsz itt keresni bruttó harmincezer forintot.

— Egy kicsit többet kapok, ezzel máris bérfelesztést okozok az egyetemem, de ez is csupán töredéke az eddigi fizetésemnek, ez idegesít. Vállalkozni kell, nincs mese és ehhez nagy lelki támaszt kaptam itt, a tanszék egy-két munkatársától. Decemberben már lehetett látni, hogy a Rádióból jönni kell, a kegyelemdőzés a december 30-i rádiós, televíziós törvény szavazása volt.

— Na akkor megbízta meg a te ügyvédet, hogy jegyezze be a bít-met. A Gálik és Társa Bt. — a társam a feleségem — pénzért oktatja a médiagazdaságtant az érdeklődőknek. Ők a kis halak, de ilyen fizetés mellett őket is meg kell becsülni. A Rádióban most újja-

szervezték a régvolt riporter-stúdiót, ahol most rádiózási ismeretek címszó alatt tanítom, mondjuk, hétszer annyit, mint az egyetem én óráit. Nem titok, hogy megpályáztam a soproni nyári egyetemet, ami az én jövedelmi viszonyaimhoz képest óriási pénzt hozhat. Van aztán a tanácsadás, persze csak akkor, ha az embert megkeresik. Az első megrendelő azt kérte, gondoljam át, hogy ha a kormány valóban akar frekvenciát osztani, hogyan kell pályázni a sikerért. Két hét alatt kellett megcsinálni, ez nem a szocializmus. Az egyetemem belül is, kívül is voltak más ajánlataim is, de házon belül emberileg nem jöhett más szóba, kívül meg, ahol nagy pénzt ajánlottak, ott bér munkásnak kellenék, és semmi mást nem csinálhaték mellette. Helyes is, akinek sokat fizetnek, az dolgozzon sokat. Ott aztán nem lehetne egy kis amerikai ösztöndíj, egy kis szakértés, egy kis közszereplés. Pedig két évig mintatiztségviselő voltam, nem szóltam hozzá semmihez a nyilvánosságban, alá nem írtam semmit, politikai nyilatkozatot nem tettem, publikációm nem volt, csak az interjúk, amiket velem csináltak, jegeltem a tagságomat a MÜOSZ-ban és a Nyilvánosság Klubban is. Itt az ideje, hogy visszatérjek. Nem a reflektorfénybe, de például a Demokratikus Chartának most hetediként volt egy rendezvénye, oda örömmel mentem előadni, költve, hogy ne a múltból beszéljünk, hanem a jövőről.

Molnár Gabriella

A regionális szerep köré értelmezése, a közalkalmazotti törvény alkalmazása

Az Egyetemi Könyvtárigazgatók Kollégiuma megbeszélést tart február 16-án 10 órakor a BKE Központi Könyvtárában a világbanki projekthez kapcsolódó szakterületi és

regionális szerep köré értelmezéséről, a közalkalmazotti törvény alkalmazásának tapasztalatairól, és az 1993. évi munkatervi javaslatokról.

OTKA-pályázat

Az OTKA 1993-ban egyszeri rendkívüli támogatásra pályázatot hirdet

Szakkollégiumonként a következő összegek állnak rendelkezésre:

Társadalomtudományok	40 M Ft
Elettudományok	72 M Ft
Elettelen természetudományok	88 M Ft

A pályázatokban az alábbi célokra lehet támogatást igényelni:

a) olyan kutatói könyvtárak rendkívüli igényeinek támogatása, amelyek OTKA által támogatott kutatók használnak,

b) kiemelkedően eredményes OTKA témák konkrét, rendkívüli, műszer és egyéb beszerzésének támogatása, valamint rendkívüli publikációs költségeinek fedezése,

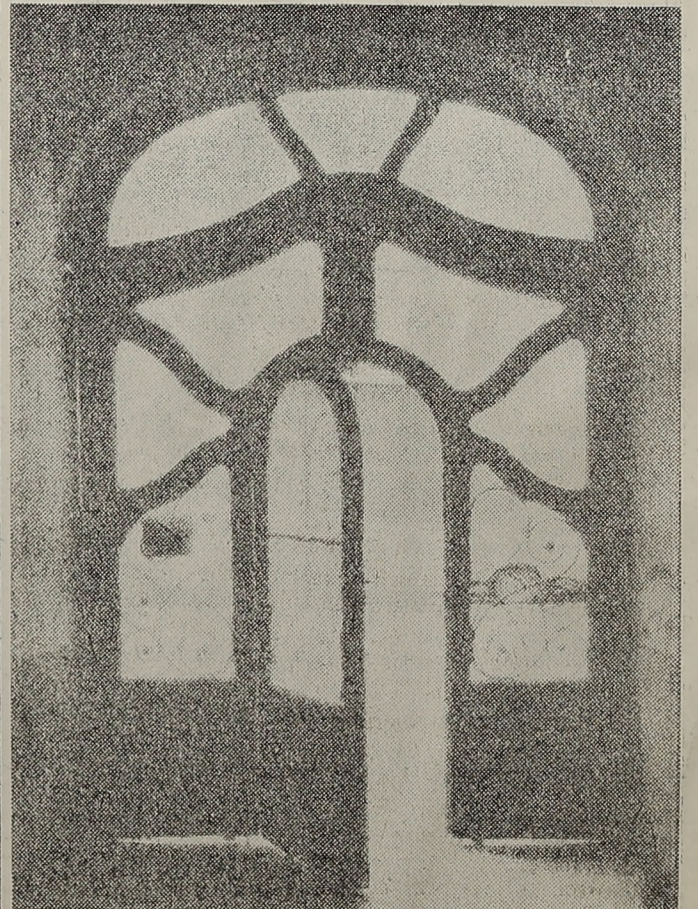
c) nemzetközi együttműködésben résztvevő OTKA témák rendkívüli igényeinek támogatása.

A korlátozott keret csak rendkívüli indokolt esetekben tesz lehetővé támogatást. Az ilyen konkrét igényeket 1993. március 30-ig lehet az OTKA Irodához (1476 Budapest Pf.: 289) eljuttatni 3 példányban. A maximum 5 oldalas indoklás mellé kérjük csatolni

— könyvtári támogatást igénylők esetén a könyvtárat használó OTKA témák vezetőinek támogató állásfoglalását,

— egyéb esetekben pedig az igénylők OTKA támogatással készült, elsősorban az OTKA támogatást feltüntető publikációinak listáját. A pályázatok felőlapon kérjük feltüntetni a következő feliratot:

„Rendkívüli támogatási igény” vagy „Rendkívüli könyvtár-támogatási igény”
A támogatás elnyeréséről előreláthatólag az év közepéig döntenek a Szakkollégiumok.

Ki, vagy be?

Az Egyetemi Charta Munkaanyag

Mi, a Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem polgárai hazánk alkotmányos jogrendjével összhangban, megalkotjuk és örökül hagyjuk ezt a chartát attól a cél-tól vezetve, hogy tökéletesebbé tegyük egyetemünket, megvalósítsuk polgárainak olyan harmonikus együttműködését, amellyel megtartjuk és gyarapítjuk az egyetem eddigi oktatási és tudományos értékeit, jó hírét, elismertségét, s ezáltal emeljük a magyar felsőoktatás színvonalát, szolgálhassuk a tudományos haladás ügyét.

Mától e charta legyen útmutató az egyetem polgárainak viselkedésében, cselekvéseiben, s ez töltsen be az egyetemi „alkotmány” szerepét.

Annak érdekében, hogy ez a charta hatékonyan működhessen, tizenkét alapelvet állítunk fel, amelyek szerint az általuk felőlelt jelenségek megbízható, előremutató és egyértelmű módon megítélhetők.

Az egyetem mindenkor polgárai az itt és most megfogalmazott alapelveket — azok megsértése nélkül — a későbbi kor haladó értékeihez igazíthatják, a charta szellemiségét megtartva.

ALAPELVEK

A TEVÉKENYSÉG FOLYTATÁSÁNAK ELVE

Az egyetem hosszabb távon fenn kívánja tartani működését, tevékenységét, nem várható a működés bármilyen okból történő jelentős korlátozása, akadályozása.

Az egyetem működési körébe azok a tevékenységek tartoznak, amelyek közvetve vagy közvetlenül szolgálják az egyetemi oktatást, tudományos kutatást.

Az egyetem anyagi és szellemi erőforrásai csak az egyetem működését szolgálhatják.

A FÜGGETLENSÉG ELVE

Az egyetem mindenkor garantálja polgárainak (az egyéneknek és a közösségeknek) az önállóságot és a szabadságot.

Ennek megfelelően az egyetem kiemelten biztosítja oktatói számára a kurzushirdetés, az oktatás, a tudományos kutatás és a diákválasztás szabadságát, hallgatói számára pedig a kurzusválasztásnak, az ismeretek elsajátításának, a hallgatói tudományos tevékenységének és a szabad tanárválasztásnak a jogát.

A SEMLEGESSÉG ELVE

Az egyetemen nem működik politikai, vallási és egyéb ideológiai alapon létrejött szervezet, ilyeneket az egyetem nem hoz létre és nem támogat.

Ideológiai elkötelezettséggel járó támogatást az egyetem nem fogad el.

Az egyetem polgárainak az egyetem működési körén kívüli tevékenységét az egyetem nem korlátozza és ezen tevékenységek miatt az egyetemen senki, semmilyen hátrányt nem szenved és semmiféle előnyt nem élvez.

A TELJESSÉG ELVE

E charta elvei az egyetem minden polgárára vonatkoznak.

Az egyetemen csak e charta alapelveivel összhangban levő szabályzatok, utasítások és döntések születnek, a charta egyetlen alapelve sem sérülhet.

Az egyetem polgárai legjobb képességük szerint végzik munkájukat.

Az egyetem törekszik arra, hogy működésében különböző tudományos irányzatok megjelenjenek, létezzenek, biztosítva ezáltal az egyetemi élet sokszínűségét.

A KÖLCSÖNÖSSÉG ELVE

Az egyetem polgárai egymás iránt fokozott tiszteletet tanúsítanak, kölcsönösen elismerik egymás teljesítményeit és értékeit, s törekednek a harmonikus együttműködésre.

AZ EGYEDI ÉRTÉKEK ELVE

Az egyetem egyedileg értékeli polgárait és tevékenységét.

A VILÁGOSSÁG ELVE

Az egyetem és polgárai (az egyének és a közösségek) az egyetem működési köréből hozzájuk tartozó tevékenységekről az érintettek számára megfelelő időben és módon tájékoztatást adnak.

A KÖVETKEZETESSÉG ELVE

Az egyetem működési körébe tartozó tevékenységek-nél az állandóságot, stabilitást és összehasonlíthatóságot mindenkor biztosítja.

A FOLYTONOSSÁG ELVE

Az egyetem a működési körébe tartozó tevékenységek-nél bekövetkező változásokat a következetesség elvének érvényesülése mellett vezeti be.

Ennek megfelelően az egyetem garantálja az oktatási folyamat során az ismeretanyagok és módszerek egymásra épülését.

AZ ÓVATOSSÁG ELVE

Az egyetem a működési körébe tartozó jelenségeket folyamatosan értékeli, a szükséges változtatásokat fokozatosan és megfontoltan, mindenkor az értékek megőrzésével hajtja végre.

AZ ÖSSZEMÉRÉS ELVE

Az egyetem polgárainak és azok tevékenységeinek értékelése során biztosítja a minősítések összemérhetőségét.

Ennek megfelelően a kurzuson azonos elbírálást biztosít.

A HATÉKONYSÁG ELVE

Az egyetem a döntési folyamat optimalizálására, egyszerűsítésére törekszik. Minden egyetemi polgárnak joga, hogy az e chartával ellentétes döntés, határozat, előírás megváltoztatását kezdeményezze.

Kizárólag a tudomány művelői jogosultak tudományos igazságok kérdésében kutatások tudományos értékét megállapítani.

HIVATÁSA a „kilincselés”

Az első magyar lobbizó cég munkatársa Beke Kati, aki 1990-ben végzett egyetemünkön. Kati „nagy AIESEC-es” hírében áll. Ebből arra gondolhatnánk, hogy a közgazdász szakmára akart minél jobban felkészülni, hisz az AIESEC legfőbb célja, hogy segítse a közgazdász hallgatók szakmai fejlődését. A lobbizásról, kijáráról viszont politológia órán hallhat az ember: Ez az, amikor valaki a megbízója számára nehezen hozzáférhető információkat szerez állami hivatalnokoktól, politikusoktól, illetve speciális kapcsolatát felhasználva „kilincsel” a megbízó érdekében a köztisztviselőkben. Nos, Kati helyreigazít, mind a munkahelyével, a politikai kijárá szolgál-tását nyújtó GJW-val, mind az AIESEC-ben szerethető tapasztalatokkal kapcsolatban.

— A GJW nem az egyetlen lobbizó cég Magyarországon — mondja. — Az viszont igaz, hogy az első deklaráltan lobbizásra létrehozott vállalkozások sorában alakult meg. Pontosan fogalmazva az angol GJW cég itteni képviselői, fiókállalata vagyunk.

A tulajdonosok a kelet-európai változások nyomán döntöttek úgy, hogy ebben a régióban is terjeszkednek. Nyilvánvaló volt, hogy az itt kialakuló új piacon rendkívül sok, a helyi viszonyok között járhatlan külföldi vállalat próbál majd érvényesülni. Eredetileg a számukra hozták létre cégünket 1990-ben. A feladat „egyszerű” volt: információszerezéssel és a hivatali berkekből való kalauzálással segítjük a megbízóinkat abban, hogy kiismerjék magukat a helyi politikai döntések és jogszabályalkotás útvesztőiben, illetve abban, hogy lehetőséget kapjanak a döntéshozók törvényes keretek közötti befolyásolására. Vidos

Tibor személyében nagy politikai gyakorlattal, jó helyismerettel és kapcsolatokkal rendelkező vezetőt találtak a GJW magyar képviselőinek élére. Rajta kívül még ketten dolgoznak itt munkatársakként.

Fél évvel ezelőtt még szinte kizárólag külföldiek vették igénybe szolgáltatásunkat, mostanában azonban egyre több magyar megbízónk is van.

Sokan megismerték a lobbizást,

rájöttek, hogy költségessége ellenére milyen kiincomult, az üzleti sikerhez a nagy nyilvánosság előtt sokszor megszerzetlenül segítséget nyújtó tevékenységről van itt szó. Persze a hírünk nem terjed villámgyorsan, hiszen a munkánk legfontosabb követelménye a diszkreció. Ezért nem hirdetjük a céget plakátokon, TV-reklámokban vagy bevásárlószatyrokban: a megbízóink, a velünk kapcsolatba kerülő partnereink „szájáról-szájra” adnak hírt rólunk egymásnak.

— Mielőtt a munkátokra visszatérnénk, előbb azt mond el, hogyan kerültél ebbe a „buliba”. Eddig azt hittem, az emberek azért lesznek aktív AIESEC-esek, hogy jó külföldi kapcsolatokkal rendelkező külkereskedővé váljanak.

tágabb értelemben készít fel az üzleti életre.

Az üzletek megszervezésének olyan részleteit lehet megtagadni az „AIESEC nevű cég futtatása” során, amit sokan üzletemberként hosszú évek alatt szedgetnek össze, halmoznak fel. Például, hogy hogyan kell tárgyalni, öltözködni, megjelenni a partnerekkel szemben, hogyan kell kiad-

ványt szerkeszteni vagy pénzt szerezni. Arról már nem is beszélve, hogy ebben a szervezetben természetessé válik az ember számára a nemzetközi kapcsolatteremtés, akár nyugat-európai, egyesült államokbeli, akár puerto-ricói vagy görög az, akivel dolgod akad.

A GJW-nél nem elsősorban közgazdász minőségemben dolgozom, hanem mint kommunikátor: mint kapcsolatok teremtésének, ápolásának és kölcsönösen előnyös kamatoztatásának a szakértője.

— Miből áll ez kicsit konkrétan?

nem nyúlunk a korrupció eszközeihez,

nem vesztegetünk meg senkit információért vagy azért, hogy azt tegye, amit várunk tőle.

— Szinte adódik a kérdés: ez esetben miért segítenek nektek az informátoraitok, miért működnek veletek együtt a tisztviselők és a politikusok? — Legfeljebb közvetett érdekeltségről beszélhetünk. Hogy világos legyen hogyan is értendő ez, elmondom mi az, amit mi nyújtunk a partnereinknek:

Alapfeladatunk, hogy a megbízónk számára információt szerzünk arról, ami érdeklí, mondjuk arról, hogy egy bizonyos önkormányzat vagy minisztérium egy adott kérdésben várhatóan milyen álláspontot foglal majd el. A következő szint, hogy tippeket

az együttműködés legmagasabb szintje

az, amikor egy cég megbíz bennünket a képviselőivel. Az egyesült államokbeli vállalatoknak a legkevesebb az előítéletük azzal szemben, hogy egy lobbizó vállalkozás legyen a képviselőjük.

Mindezekhez az üzletekhez mi kiindulópontként a személyes kapcsolatunkat használjuk fel. Legtöbbször olyan információkhoz jutunk, amik annak, aki adja nem olyan értékesek, mint nekünk; vagy amiket baráti szívből kapunk. Ennek megfelelően a politikai szférában dolgozó partnereinknek azért lehet hasznos a velünk való együttműködés, mert így a GJW-n keresztül olyan cégekkel kerülhet kapcsolatba, amelyek esetleg jobb ajánlatot tesznek egy-egy politikai döntése tartalmá-

bármilyen partnerrel megtaláljam a megfelelő hangot.

Akkor végzem jól a dolgom, ha mindig rá tudok érezni arra, hogy kinek mit kell mondanom ahhoz, hogy fogadjon, hogy meghallgassa, érveimet, hogy elfogadjja a megbízónk közeledését.

— És ez a profizmus odáig megy, hogy bármilyen megbízót ki kell szolgálnod? Azt is, amelyikről tudod, hogy valami nagyon negatív cél érdekében akarja manipulálni az állami bürokráciát? — Erről szó sincs. A cégünk

Jó párszor éreztem már a hatalom kísértését,

azt, hogy a munkám révén befolyásolhatok fontos döntéseket s ez arra csábít, hogy változtatás nélkül, minden alkalmat megragadjak ennek a hatalomnak az érvényesítésére. Eközben ráadásul, mint a vállalkozásunk munkatársa pénzt is csinállok, ami még inkább

erre a viselkedésre sarkall. Remélem, hogy ellent tudok állni ennek a kísértésnek, mindig időben észreveszem, mielőtt egy ügyfél erkölcsileg vállalhatatlan tettének eszközévé válok.

K. S.

Ez a P.U.M.A. nem macskafajta

eredmények fél éven belüli 30-40 előfizetője van szerzte a közlését. Az olaszországi Sienai Egyetem matematikai tanácskével együttműködve 1990 óta adják ki a P.U.M.A.-t. Az olasz társszerkesztő Franco Migliorini. A folyóirat lényegesen megváltozott. Szerzőgárdája nemzetközivé vált, számítógépes technikával készül,

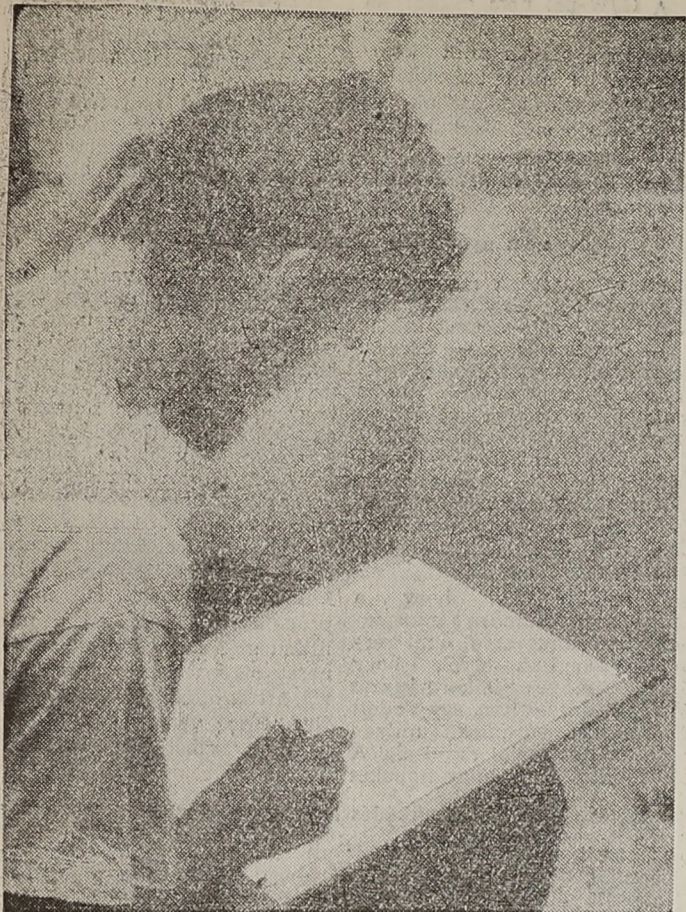
Piero Barucci olasz pénzügyminisztert a kistanácsteremben fogadta a rektor

sorozatonként 3-4 megjelenéssel, füzetenként maximum 400 oldal terjedelemben. A világ három nagy matematikai összefoglaló folyóirata rendszeresen közre adja a P.U.M.A.-ban megjelenő cikkek rövid tartalmát.

E nagy mennyiségű anyag publikálása sokba kerül. Az előfizetőktől tavalyig 50 dollárt kértek egy évre, idén ez 100 dollárra emelkedik. A szerkesztők, gépirók mindmáig ingyen dolgoznak, nekik nem tudnak fizetni. A nyomdai költségekre pedig alkalmi forrásokból szereznek pénzt. Sajnos az egyetem sem tud hozzájárulni a kiadásokhoz, pedig a borítójár intézményünk nevével megjelenő folyóirat jó reklám a Közgáznak.

Az MSZI körülből 10 munkatársa publikál rendszeresen a P.U.M.A.-ban. A szerkesztők legnagyobb fájdalma, hogy a „C” sorozatba, a matematikai alkalmazások publikálására szánt kiadványokba kevés hazai cikk érkezik. Az egyetem más tanszékeiről egyáltalán nem kapnak kéziratokat, pedig minden érdekelt megkerestek ezzel a lehetőséggel. A közeljövő egyik feladata, hogy változtassanak ezen a helyzeten. A másik megoldandó probléma hogy a nagyon nehéz gazdasági feltételek között megtalálják a lap további fenntartásához szükséges támogatásokat.

K. S.

Vendégraolozó a Műgyetemről

A halál és a leányka

Színkritika

Paulina, a sérült lelkű volt orvostanhallgató férje Gerardo a sikeres ügyvéd és a titokzatos dr. Miranda története a megbocsátás drámája. 15 év telt el azóta, hogy Paulinát kínzással próbálták rávenni arra, árulja el a diktatúra ellen szervezkedő társakat, köztük Gerardót. A házukba vetődő Mirandában felismerni véli kínzóját, aki testileg-lelkileg megalázza, és a kínzások alatt Schubert gyönyörű zenéjét játszotta le neki újra meg újra.

A drámai feszültséget fokozza, hogy Gerardót éppen aznap nevezik ki az elmúlt diktatúra bűneinek kivizsgálásával foglalkozó bizottságba. Ironikus módon éppen saját házában kezdheti el a vizsgálatot. Miranda náluk tölti az éjszakát, és Gerardo arra ébred, hogy Paulina fegyverrel hadonászva próbálja rákényszeríteni a székhöz kötött orvost. Bűneinek bevallására.

Ebben az alaphelyzetben több dramaturgiai megoldás kínálkozik. A bűnösnek vélt Mirandát Paulina bármilyen pillanatban lelőhetné. Világossá válik azonban, hogy a nő számára a legfontosabb, hogy megtudja Miranda volt-e valójában a kínzó. A bosszúvágnál erősebb a bizonyosság utáni vágy. A darab kétszemélyes játékká válik, ahol Gerardo hol Paulina, hol pedig Miranda bábja válik.

Paulina Gerardo közreműködésével „gyorsított tárgyaláson” kíván bizonyosságot szerezni. Ha a múlt bűnei a feledés jótékony homályába merülnek, szerinte „akkor nekünk lóttak”.

Az egyéni tragikum így válik társadalmi drámává. A felejtés lehetetlensége és a megbocsátás szükségessége, a bosszúvágy leküzdése aktuálpolitikai mondanivalót hordoz. Világossá lesz a rendezői szándék: Paulina lehetséges választási lehetőségei valójában nemcsak a dél-ame-

rikai ország, hanem a magyar nézők számára is relevánsak.

Könnyen intézhetnénk el a történetet egyetlen kézzelgyintéssel. Banalitása mellett azonban számos érdekes fordulatot tartalmaz. Miranda életét bűnösségének kiderülése után egyetlen hosszú üvöltésbe csapó monológja menti meg. Ordítva követeli a megbékélést: „Mikor lesz már ennek vége?” Paulina zokogva borul le az erkölcsi teher alatt. Ő az, aki megalázza, sértve, meggyalázza és örülten is engedelmeskedik a morális kényszernek: megbocsát.

A játszma véget ér. Paulina és Gerardo koncertre megy. Felhangzik Schubert zenéje. A páholyban megjelenő Miranda azonban melléjük ülve a felmentett bűnös diadalával teszi teljessé a záróképet. ... A bűnösök közöttünk vannak: a megbocsátás nagyszerűsége azonban nem jár a felejtés gyötrelmeinek feloldásával.

Kubik Anna Paulinája finoman megformált női alak. A néző érzése azonban sokszor az, hogy túljátssza szerepét. Talán nem veszi elég komolyan ezt a középszerű krimit? Könnyen meglehet.

Dunai Tamás mesterien halovány. A fiatal, alulról felkapaszkodó Gerardo figuráját figyelemre méltó hétköznapisággal játssza el. Gerardo az, aki a drámát belül éli át. Mi csak azt látjuk, hogy bábként mozog, a két másik szereplő ujjait követve.

Avar István dr. Mirandája a dráma „hőse”. Furcsa módon ő fogalmazza meg a megbocsátás értelmét. Avar játékába enyhe rezignáltság vegyül. Talán indokolatlanul, hiszen ő a gonosz hivatott megtestesíteni. De talán éppen ez teszi a darabot számunkra érthetővé. A magyar Miranda cinikus derével kér mindenkit, hogy ne bolygassuk a múltat.

Feleség és papírpohár

Reklámértelmezés

Kevés dolog van, amit a modern élet különböző indítatású kritikái jobban utálnának, mint a reklámot. Olvashatunk ugyanakkor féltelen hozsannákat is, amelyek a reklámot, mint olyat, a szabadság, a demokrácia, a pi-

gazdaság nélkülözhetetlen oszlopának tartják. En az gondolom, hogy ha ki akarunk békülni a környező világgal, akkor fontos, hogy a reklámteljes álláspontot alakítsunk ki.

I. A funkcionális reklám

Tegyük fel, hogy ön, tisztelt olvasó, a természet egyszerű gyermeke, aki soha nem látott még reklámot! Tegyük fel, hogy bemegy egy szupermarketbe, ahol meglát egy csavart nyakú üveget, amely valamilyen tisztítószert tartalmaz. Szerintem ön nem arra fog gondolni, hogy ez az eszköz a WC pereme aljának kitisztításának megfelelő célszám. Amennyiben elis-

merjük, hogy a WC pereme aljának tisztasága javítja a világegyetem helyzetét, akkor nem tagadhatjuk, hogy ezen toalettkaca reklámja pozitív szerepet tölt be. Sem azt nem mondhatjuk, hogy ez a reklám nem létező igényt teremt, sem azt, hogy fölösleges, mert a létező igény e reklám nélkül is megfelelő színvonalon kielégülne.

II. A gonosz reklám

En gonosznak gondolom az olyan reklámokat, amelyek egy meghatározott értékrendet szeretnének a fogyasztóban kialakítani, csak azért, hogy azt gondolják, ez az értékrend segíti termékük eladását.

Semmi kifogásom az olyan típusú kólareklám ellen, hogy „Igyál kólát, mert jó az íze” vagy „Igyál kólát, mert Michael Jackson is ezt ajánlja”, de igenis elítélem az olyan reklámot, hogy „Igyál kólát, élvezd ki a pillanat varázsát” stb. A kettő közt az a lényeges különbség, hogy az első két típusú reklám az emberben már meglévő készte-

fések jobb színvonalú kielégítését szolgálja: mindenki szeret jó ízű italokat inni, és sajnos vannak, akik Michael Jacksonra akarnak hasonlítani, ezzel szemben az egyesek fölkérés arra, hogy élvezd a pillanat varázsát, és a sugallat, hogy ha élvezed, akkor vagy jó fickó, egy jól megválasztott ideológia terjesztését jelenti. Egy olyan ideológiát, amelyre a terjesztők nem az életüket teszik föl, hanem a részvényeiket. Ez szerintem aljasság, modernebb szóval manipuláció. A másik probléma az ilyen reklámmal, hogy nem lehet vele vitatkozni. Epiku-

rosszal lehetett vitatkozni, céggel nem lehet vitatkozni, mert ő ezt az ideológiát csak célja a benne elérhető élvezetek maximalása. A Cola kólaeladás.

III. A reklám értelmezése

Azt hiszem, csak minden egyes reklámról külön-külön lehet eldönteni, valóban funkcionális része-e társadalmunknak, vagy pusztítja azt. Az alábbi kérdéseket kell szerintem eldönteni.

1. Hazudik-e a reklám?

Ha a termék eladása ürügyen alapvető filozófiai állításokat közvetít, akkor igen.

2. Mi a véleményünk a reklámozott termékről?

A cigarettareklámért akkor sem lelkesedem, ha az előbbi értelemben nem hazudik.

3. Célszerű-e a reklám?

Ha formai eszközei izlések, és fölkeltik a vágyat a termék elfogyasztására, akkor igen.

IV. Ki értékeljen?

Nyilván nem lehet a reklám kibocsátója és a befogadója közé cenzurahivatalt felállítani, ami az előbbi szempontok alapján dönt a reklám bemutatathatóságáról. Ez a módszer még a 2. kérdés kapcsán működhet, például pont a cigarettareklámok általában be vannak tiltva, de azért ez nem túl hatékony.

A kérdést megragadni éppen a kibocsátók és a befogadók oldalán lehet. Nagyon fontos, hogy a reklámkészítők saját maguk értékeljék etikai mércevel is remeküket. Szükséges, hogy kialakuljon egy egységes értékrend és csak azt engedjék a médiák közelébe, aki ezt becsületesen betartja.

Ehhez szükség van még valamire. Helyes lenne, ha értelmiségünkben elterjedne az a meggyőződés, hogy a reklámkészítés éppolyan szakma, mint a többi, egységes etikai szabályokkal, amiket azért néha áthágnak. Ha ugyanis a jelenlegi közmegegyezéses főnmarad, vagyis mindenki azt gondolja, hogy a reklámkészítők cinikus emberek, akik termékük eladása érdekében mindenre képesek, annak az lesz az eredménye, hogy valóban szinte csak ilyen emberek mennek reklámot készíteni és

médiáinkat az elkerülhetetlenül jóval nagyobb mértékben árasztja el a mocskok.

Az érem másik oldala, hogy a reklám befogadónak is értékelniük kell a feljük áradó reklámokat. Ezzel kapcsolatban az iskola is sokat tehetne, nem lenne rossz például, ha 2000 éves versek mellett modern reklámok is alapos műbírálat tárgyává válnának, de mi magunk is sokat tehetünk azzal, ha odafigyelünk a látott reklámok erőneire és hibáira és esetleg környezetünk figyelmét is főlhívjuk fölfedezésinkre.

Az önvédelem kérdése általánosabb összefüggésben is fölmerül. Hogyan védekezhetünk úgy, a fogyasztói társadalom pusztító hatásai ellen, hogy egyáltalán a lehető legteljesebb mértékben éljünk annak tényleges áldásaival? Egy pap barátom két idevonatkozó gondolatát szeretném ezzel kapcsolatban idézni: 1. „Nem akkor győzöd le, ha elvből nem jársz gyorsbűfébe, hanem akkor, ha a hamburgerre is elmondod az asztali áldást.” 2. „Nem akkor győz le a fogyasztói társadalom, ha kidobod a használt papírpoharat, hanem akkor, ha kidobod az utcára a használt feleséged.”

Harmai Gábor

Az Interuniversitas Tudományos Diákkör programja

Február 19., péntek 14 óra: busból (Egy olaszországi ta- Az ITDK a BME-n. Központi tanulmányút tanulságai). Előadó épület II/56. A két nyári egyetem előkészítése. dr. Kleeberg László szociológus BME.

Február 26., péntek 18.30: „Környezetvédelem jogi aspek- Az érdeklődőket várjuk.”

Prágai anzikszok

Csak az olívbogyó-olaj kellemetlen illatát tudnám jeledni! Egy barátunk két ilyen üvege tört el, a prágai gyorsan hazafele. De aztán ittuk sörünket Brnóig, vizeltünk Pozsonyig, aludtunk Pestig.

Amikor elmentem még eszembe volt a lila lány képe, mikor visszajöttem már jobban foglalkoztatott Vysehrad emléke. A rseh sörözők hangulata és a vár huzatos udvara, leírhatatlan. „Egy cseh nőt szívesen kipróbálnék” — mondta a barátom, miközben én Salzburgba sóvárogtam, hiszen eszembe jutott első utam Nyugatra.

Aztán a harmadik kezdett el beszélni, akit addig jóformán észre se vettünk. „A groteszk kelet-európai lét isteni ajándék” — ezzel kezdte. (En közben arra gondoltam, hogy talán Kafkával találkozom a Károly-hídon). „Itt a tagadósavak voltak a gyakoribbak” — folytatta. („Holnap elmegyek a zsidó temetőbe” — gondoltam én.) Hagytuk, hogy beszéljen, de már én is és a barátom is azon tépelődtünk, hogyan kellene felszedni egy cseh nőt. („Milyen buja a fantáziád! Neked még az agygyelőd helyén is onó van!” —

mondta egy exsoportársam, mikor megjegyeztem, hogy a Kálvin téri dombormű tulajdonképpen egy női szeméremtestet ábrázol.) Ennek a harmadiknak talán igazra volt. Biztos nem véletlen, hogy Prágából képzeletben annyit hazajártam.

Mindéz egy évvel volt a francia forradalom kétszázadik évfordulója után. Kiszálltunk a Nyugatibán, amelynek nyálkás hajnali levegője olyan sűrű köddel volt tele, hogy szinte az ember szemé befájdult. Ekkor döbbenet éreztem meg, hogy a pesti piacosarnokoknak és a Nyugatnak ugyanaz a hangulata. Közben a harmadiknak elmeséltem, hogy az én huszadik századomban van egy jelenet, mely szerint Kelet-Európát csak Shakespeare találta ki, a valószínűség ezek az országok: nem is léteznek. Aztán villamosra ültem és hazajöttem.

Tíz hónappal később újra Prágába vetődtem. A Vencel téren ödöngtem, a zsidónegyedben pedig a göletem kerestem. De csak egy ismerősömmel találkoztam.

Egyszer nyáron együtt voltunk az Adrián. Már régebben is ismertük egymást, de ott ismerkedtünk meg igazán. Mindketten egy étteremben dolgoztunk (már mint az Adria partján). Piciny ajkai, feszes mellei és zöldeskék szemei voltak. A haja tipikus falusi-

dauerozott szőkésbarna. Lassan kezdődött, de aztán szépen kialakult a kapcsolatunk, fokozatosan elmélyültebb lett. Oneki is tetszett, találkozásaink egyre gyakoribbá váltak. Végül már a meleg párával és tengeri levegővel teli étterem konyhájában is bujkáltunk és a szerelmeskedésre alkalmas pillanatokra vártunk, lopva elbújtunk, és hamar egymáshoz tapadtunk. Persze nem volt ritka, hogy meg-megzavartak. A kedvűért meg szakált is növesztettem — ő csak combkefének hívta. A hosszú nyelve gyorsan mozgott, bár csókolózás közben néha nyáladzott.

És most ott állunk egymással szemben, a prágai zsidónegyedben. Kicsit zavarban voltam. Az Adriát hamarabb hagytam ott, ő még egy hónapig maradt. Igértem: majd írok levelet, ő küldött is nekem levelet.

Egy legalább öt évvel idősebb férfi állt mellette. Udvarias bemutatkozás, suta tekintetek. „Talán egy sörre?” „Miért ne?” Lassan bemelegedtünk a beszélgetésbe, egyre oldottabbak lettünk. Egyre inkább a férfival beszélgettem. Kiderült, hogy kórboncnok. „Hullákkal foglalkozom” — szó szerint így mondta.

Titkainkat egyre jobban megosztottuk. Kezdtek zsidó kisebbségi élményeinket me-

sélni. „Milyen érdekes, hogy Anna — adriai ismerősöm — aki vidéki, antiszemita családból származik, már ki tudja hanyadik zsidó férfival él rendszeres nemi életet” — jutott közben eszembe.

„A KL-be való utazás talán rosszabb volt, mint maga a halál” — mondtam, majd egy történetbe kezdtem. Egyszer Erdélyben egy elég zsúfolt vonaton utaztam, majdnem végig álltam. Akkor beleérezhettem, hogy milyen lehetett egy tehervagonban utazni. Kitalálástalanságom, tehetetlenségem akkor láttszott igazán, amikor a vonat egy-egy állomáson megállt. Kinyitottam az ablakot és kinyújtottam a fejemet mint egy marha és örültem annak, hogy pár percig némán bámulhattam a sötét éjszakát, miközben a csipős őszi levegő a fejembe szállt.

Témát váltottunk és bágyadtan tovább társalogtunk. Forgott velem a világ, agyamban a pájeszos nagyapám. Újabb korszakba kezdtem, bár éreztem: ez már sok lesz. Szörnyen aludtam, álomban démonokkal csatáztam. Reggel aztán az ócska kis prágai hotelban egy forró teát ittam. Majd pár nap múltán csomagoltam.

gysz
(A Rajkszügből)

A történelem tartogathat meglepetéseket a nemzethalállal ijesztgetőknek

A menekültvitát még nem kellene lezárni

Változatlanul azon a véleményen vagyok, hogy az előző félév végén indult vitáknak jól tette a szóbeliség. Személy szerint szívesen megszerveznék egy vitát erről a témáról, olyan főhivatalnokok részvételével, akik a tartózkodási, letelepülési, állampolgársági ügyekkel foglalkoznak.

Az alábbiakban arra töreksem, hogy az idegenekkel szembeni lehetséges magatartásokat tekintsem át az emberi kapcsolatok különböző szintjein. Az alternatívák közt lehetséges valamilyen választási szabadság, nem titkolom el, hogy mit választok én, s arra is igyekszem felhívni a figyelmet, hogy a történelem még tartogathat meglepetéseket azok számára is, akik valami furcsa nemzethalállal ijesztgetnek. A vita korábbi részére vonatkozó konkrét utalásaimat igyekszem zárójelbe közé szorítani, törekedve arra, hogy írásom önmagában is érdekes olvasmány legyen.

... és mi lesz, ha jön a kínai néphadsereg?

A bevándorlók jöhetnek szervezetenül (kis csoportok), nagyobb, szervezett csoportban vagy egy nagy, szervezett: megszálló csapattal (hadsereggel). Nézzük csak meg, hogy is állunk ilyen bevándorlókkal!

A bevándorlást és a letelepedést szabályozó modern gyakorlat egyéni elbírálást alkalmaz. Ennek előnyeit nem fontos most ecsetelni. A Magyarországra érkezőkre jelenleg nem jellemző komolyabb szervezetség. A sokat emlegetett kínaiak sem jönnek nagy csoportban.

A csoportos bevándorlás kereteit adhatják vallási közösségek, mint például az a XVIII. századi szerb bevándorlás esetében volt. A XX. század Európájába esetleg mohamedán csoportok érkezhetnek ilyen közösségekben; Magyarországra is jönnek mozlimok: Boszniából. A szervezetségnek egy másik gyakorlati formája a szervezett bűnözés. Az oroszországi maffiák komoly magyarországi jelenléttel büszkélkedhetnek, annak ellenére, hogy egyelőre nincs komoly bevándorlás a posztiszovjet államokból. A kínai maffiák megjelenését meg szokta előznie a kínai negyedek kialakulása. Európában az ázsiai és amerikai állapotokhoz képest viszonylag visszafogott a kínai terjeszkedés: a hét nagyobb maffiából „mindössze” kettő vetette meg a lábát, mindkettő regionális központja Amszterdam. A kínai bűnözés nemzetközi központja egyébként Hongkong (bár 1997-ig valószínűleg áthelyeződik New Yorkba).

Említettem a megszálláshoz kapcsolódó betelepítést is. Külföldi megszállás mindig is fenyegette Magyarországot. Nyilván most is. Hogy járhat ezzel lényeges változás a népesség nemzetiségi összetételében, azt is nehéz tagadni.

Mit tehet az egyén?

Jelen írásomban szeretnék eljutni az egyén lehetséges reakcióitól a nagypolitikáig. Nézzük csak: mit tehet az egyes ember egy idegenel? Engedtessék meg nekem a következő kategorizálás: a) igyekszik megismerni, b) nem érdekli, c) nem szereti.

(A vita eddigi szereplői már nyilatkoztak arról, hogy ők mit választanak.) A nagy többséget nem érdeklik az idegenek, ezért a témáról egy kisebbségnek van alapja vitározni. Akik nem szeretik az idegeneket, szeretnék alátámasztani ezt érveikkel: őket is érdeklik ezek az emberek, legalábbis a rossz tulajdonságaik.

Majdnem mindenkinek van véleménye a „bevándorlókról”, nem is szokták titkolni. A média is foglalkozik a témával, de érdemi információs bázis hiányában tájékoztatás helyett sokszor alapítványi vélemények kialakulásának ad táptalajt.

Az emberek nem kis részére van anyagi hatással a külföldiek jelenléte a munkaerőpiacon és a kereskedelemben. Ráadásul ellentétes hatással: a termelő olcsó munkaerőhöz juthat, de ugyanakkor az olcsó külföldi áruk versenye fenyegeti; a munkásokra ez a két dolog pont ellentétesen hat. A korlátozás (kis mértékű és alacsony hatékonysága miatt) az egyén szintjén nem érzékelhető. Egy ilyen helyzetben nem fogalmozhatunk meg markáns véleményeket, de ugyanakkor viszonylag könnyen befolyásolhatók az emberek.

Az egyetemi hallgatóságot nyilván nem érinti az egész, de a hely jellegéből fakadóan a liberális álláspont biztos jellemzőbb, mint az idegenellenes (egyben piaccellenes).

Mit tehet a közösség?

Ostobaság lenne azt állítani, hogy minden emberi közösség lényegéből fakadóan kirekesztő. Az egyén nem okvetlenül az, mint az előbb mondtam; s az életben is igyekszem ellenpéldát szolgáltatni. A családnak sem kell kirekesztőnek lennie, sőt az egészséges családnak az a lényege, hogy egy nő és egy férfi elfogadja egymást és gyermekeit. A nagyobb közösségeknek is az az élet, ha meg tud újulni.

De hadd tágítsak megint egy kicsit a kétértékű logikán. Most arra válaszok háromféleképpen: mit tehet a közösség az idegenel? a) válogatás nélkül befogadja, b) feltételekhez kötötten fogadja be, c) elzavarja. (Harsányi Gábor voicsa a) volt, jömagam b)-t javaslom, Rábaközi Attila a c) mellett van.) Témánk szempontjából elsősorban az állam és a bevándorlók viszonyában vetődik fel a kérdés. Az általánosan képviselt b) alternatíváról tudok bővebben írni. Az a hátránya, hogy jelenleg ideháza megvalósíthatatlan. A fő feltétel az adózás lenne, de az adó beszedése a hazai kisvállalkozók viszonylatában sem megy egyelőre. Más törvényeket sem könnyű betartatni egy messze földről érkezettel. Praktikus kikötni magyar nyelvviszsgát is, meg bizonyos anyagiakat: a beilleszkedés alapvető feltételeit huzamosabb magyarországi tartózkodáshoz.

Szerény véleményem szerint minden közösségnek állandóan szüksége van új tagokra, ugyanakkor a közösségnek komoly elvárásokat kell támasztania az újonnan csatlakozókkal szemben. Ez bevált dolog — többek között egy általam vezetett civil szervezetben is, ahol egyéves próbaidő alatt sok mindent el kell sajátítaniuk a „golyáknak” ahhoz, hogy elnyerjék a teljes jogú tagságot. Az állam viszonylatában is nyilván elvárható, hogy a felnőtt állampolgárok elé támasztott követelményeket (alapfokú műveltség, magartudás, törvények tisztelete) a huzamosan hazánkban tartózkodó külföldiekkel szemben is érvényesítsék.

Ami az idegenek hazai önszerveződését illeti, kell rá legális formákat teremteni, az illegális szerveződések (bűnözés) üldözése ugyanakkor nem könnyű vállalkozás...

Lesz-e kínai megszállás?

Amikor egy zenész ismerősöm megtudta, hogy tanultam kínaiul, rövid bólogatás kíséretében megjegyezte, hogy az még hasznos is lehet. Erre én is bólintottam egyet, s a sört az asztalra téve magyarul kezdtem, hogy milyen nagy külkereskedelmi lehetőségek vannak Kínával. Mire ő:

— Nem arra gondoltam. A hadseregben lesz hasznos.

— Na, a katonaságot én inkább kihagyom, ha lehet...

— Nem úgy értettem. A kínai hadsereg gondoltam...

Hogy is áll a kínai terjeszkedés? A világ szinte minden pontján vannak kínaiak. Az országból évente több száz ezer vándorolnak ki, amit a túlzúfolt állam politikája in-

kább elősegít, mint gátol. A külkereskedelem növekedését nem kismértékben segítik elő a kínai diaszpórák. Eközben a Kínai Népköztársaság hihetetlen mértékű GDP-növekedést ér el a világméretű recesszió ellenére. Egyesek azt számoltgatják, hogy ha ez így megy tovább, húsz év alatt Kína Japánt lekörözi, és gazdasági világhatalommá női ki magát.

Es mi van a hadserggel? Ahhoz húsz évet sem kell várnia Kínának, hogy gyerekként legyen Magyarországból kínai tartományt csinálnia, a probléma látszólag a közbeeső államokkal van. Ha belegendölünk, egy elég széles folyosót jelentenek Európa felé az iszlámorszárok. Kína pedig egész jóban van a mohamedán világgal. Figyeljük csak nyilatkozatait a Közel-Kelettel vagy éppen az Öböl-háborúval kapcsolatban! Persze, nem annyira a nyilatkozatokról van szó. Kína nukleáris hatalom, s a nyugati világ nem alapítványul nyugtalan Kína nukleáris exportja miatt. Veszélyes helyekre juttat el nukleáris technológiát — már ha például Iránt veszélyes helynek lehet nevezni.

Anélkül is, hogy a veszélyt közelinek éreznénk, feltehetjük a kérdést: mit tehet a külpolitika potenciális külföldi megszállás esetén? a) örül neki, b) beletörődik, c) ellenáll. Hősies dolog az ellenállás, de nincs mindig értelme — tesszem azt egy százszor nagyobb hadsereg ellen. Nem biztos, hogy örülni kell annak, hogy „végre valaki rendet csinál”, de nem árt a politikának előre gondolkodni: milyen kompromisszumokat kell kicsikarni erős külföldi befolyás esetén. Ilyen távlatokban látszik csak igazán, hogy szükség van kelet-közép-európai összefogásra. Amikor már nyilvánvaló, hogy jön a tatár, akkor már késő szövetségéseket keresni. Magyarország legközelebb katonai szövetségese egyelőre Albánia. Talán más felé is kéne orientálódni...

Remélem, sikerült egy kicsit kitágítani a vita horizontját. Akinek van még valami mondanivalója a témával kapcsolatban, remélem, nem fogja eltitkolni. Aki pedig szóbeli vitát látna szívesebben, az keresse meg.

Szilágyi Balázs
(3. T hallgató)

Vasemberek valahol Kelet-Európában

Bármennyire tisztellem is annak alapján, amit olvastam tőle, sose hittem el Litván Györgynek, hogy a Nagy Imre vezette politikai csoport konzolidálni tudta volna az 1956-os forradalmat. Ez az állítás éppoly bizonyíthatatlan, mint az ellenkezője, az, hogy a felkelés leverésével csak az igazi anarchiát előzték meg. Most azonban nem erről a problémáról akarok beszélni.

miért nem válaszolt az 56-tal kapcsolatos kulcskérdésre.

Ezt a bizonyos kérdést a Népszabadság 1. 28-i számában megjelent interjúban kapta, ahol a Jelcin-iratokról nyilatkozott.

A kritikus kérdés előtti párbeszéd lényege a következő volt; kérdés: „Mikor döntött a Krenmla második, a sorsdöntő csapásról?” Válasz: „Most már teljesen egyértelmű, hogy az elnökség politikai határozata október 31-én született. Ennek négy pontja tartalmazza a politikai, katonai, sőt a külpolitikai vonatkozásokat is.” Kérdés: „Az itthoni vezetők tehát nem tudták az október 31-i döntésről.” Válasz: „Biztos, hogy nem. (...) Kádár és Münnich aztán másnap, november elsején hagyta el a Parlamentet. (...) Nyilván már Budapestben megmondták neki (Kádárnak), hogy miről van szó. Sőt, amikor elsején a Parlamentből elindult a szovjet követésre, akkor tisztában lehetett vele, hogy a szovjetek megelégteltek azt, ami Magyarországon történik és elhatározták, hogy annak mindenképpen véget vetnek.

három választási lehetőség kínálkozott:

1. kategorikus nemet mond az ebben való részvételre. E tétlenek az a következménye, hogy a szovjetek szélsőbalos helytartó ültetnek a magyar nyakába. 2. Igent mond. Ezzel a döntéssel erkölcsi hullává válik, hiszen részt kell vennie a felkelés leverésében, és vállalnia kell a megtorlás véghezvitelét. Cserébe befolyásolhatja az eseménye-

ket. 3. Nemet mond se igent, se nemet. Azaz, például megpróbálja meggyőzni a szovjeteket, hogy a forradalomnak lényegében vége, hamarosan konzolidálódik a helyzet, és a Szovjetunióval jó kapcsolatokat akaró rendszer alakul Magyarországon. Ez a lépés több mint kockázatos, ugyanis tárgyalópartneri nyilván nem veszik komolyan

Ki ad egyenes választ?

Csak azért említem, mert arra utal, hogy Litván véleményalkotását bizonyára befolyásolja az eseményekben való érintettség. Talán ez magyarázza, hogy

A kezdő angoltanítási programról

Az angol tanszéken évekig nem volt lehetőség arra, hogy az ember az egyetemen angol tanuljon kezdő szinten. Aki nem érte el az A modult, az kimaradt és kész.

Idén azonban a helyzet megváltozott. Az angol tanszéken már harmadik éve folyik a szaknyelvtanári képzés és a mostani negyedévesek úgy gondolták, nekik is jó tanítási gyakorlat lenne, ha itt az egyetemen tanítanak angol azoknak a hallgatóknak, akik kimaradtak az egyetemi nyelvtanításból.

Igy hát november 17-én elindult az első csoport tíz-egynéhány, főleg első és második éves hallgatóval. A két tanár két negyedéves tanárszakos, Szabó Anita és Kucsma Viktória, akik heti 3 órát tanítanak 2000 forintos tiszteletdíj ellenében. A hallgatók 500 forintot fizetnek egy hónapban, de a Streamline 1 könyvet, amit használnak az órán, maguknak kell megvenni, ez a pénz csak a fénymásolt anyagok költségét fedezi.

Az első csoport a szaknyelvszakosokat tanító tanárok fel-

ügyeletével működik, Lorna Dunbar, Jackie Mattonen és Vörös Ferenc látják el az ifjú „kollégákat” tanácsokkal, segítenek az órák és a tanmenet összeállításában, megnézik egy-egy órát és utána elmondják az észrevételeiket. Eördög Miklós tanszékvezető engedélyével a tanárok használhatják a könyvtárat. A programban tanító diákoknak egy fél éves munkáját (min. heti 2 órát kell tanítani) a pedagógiai tanszék elismeri az ötödik évben teljesítendő 60 óra iskolai gyakorlat részeként.

Februártól újból indulnak csoportok, méghozzá kétféle csoportban: 32 ember jelentkezett az újrakezdő angolra, 25 ember pedig a kezdő csoportba. Akiket még érdekel a dolog, azok a HT-rodán többet megtudhatnak a részletekről, hiszen a program február 2. hetében fog ténylegesen indulni. Tehát aki kezdőnek vagy újrakezdőnek érzi magát, most még megteheti, hogy jelentkezik; az ifjú kollégák mindenkit szeretettel várnak!

(vé)

szeretne belekerülni. Kádár belekerült. Nyilván abban hitt, hogy választásával egy „jobb világ” eljövételét szolgálja. Ez a későbbi „Jó” esetleg legitímálta a számára az akkori véres áldozatokat.

Litván „válasza” a Népszabadságban a harmadik választási lehetőségre céloz. Nem mondja ki ezt a változatot, mert bizonyára érzi, hogy

ez a „döntés” (a nem döntés) a politikában nem járható út.

A politika ugyanis arra való, hogy az emberek valahogyan eldöntsenek dolgokat. Aki a szférában lemond a döntésről, ahelyett második döntenek. Másként szólva: a döntés halogatása nem kockázatos, hanem egyenlő a biztos bukással, egy, a halogatótól eltérő döntés megvalósulásával.

Ez az álválasz arra is utal, hogy, sajnos, a magyar vezető értelmiség még mindig nem képes (?) nem hajlandó (?) arra, hogy amikor a politikába lép, akkor egyenesen megválaszolja annak mindenkori alapkérdését: nevezetesen azt, hogy ki és milyen feltételekkel gyakorolhatja a hatalmat? Nem tette ezt meg 1956-ban sem. Köz hely, de el kell ismételn. Akkor az volt ez a kér-

dés, hogy meg kell-e egyeznie a szovjetekkel? Ezt a problémát vagy fel se vetette magának ez a csoport, vagy ha igen, akkor nem adott rá egyenes feleletet. (Bizonyára arra kérészt érveket, hogy miért és hogyan lehet ezt elkerülni. Az igen válasz következményeit nem vállalta, nemet pedig csak olyan fokú naivitással mondhatott volna, amivel azokkal szemben vétek és felelőtlenség politizálni, akiket képviselt.) A választ végül is más adta meg e társaság helyett — ahogy annak a politikában lennie kell.

Ma a helyzet ugyanez. A vezető értelmiség megint elvekről beszél (egy szóban összefoglalva: Európáról), és nem ad egyenes választ a kérdésre:

Mire jó Magyarország Nyugat-Európának?

felzárkóztat(hat)-e bennünket vagy, mint mindig történelmünk során, most is csak utközőzónának kellünk a puszkaporos hordószérű Balkán és Kelet-Európa elé? A kérdés egyenes megválaszolására helyett megintcsak elveket halunk (röviden azt, hogy elhúzódik az átmenet). És közben megjelentek azok a politikai erők, akik a maguk módján imígyen választanak a habozók

helyett: A Nyugat megint csak a lábtörőjének használja Magyarországot, ne túrjuk ezt, járjuk a magunk (magyar) útját...

Az értelmiség vezető részét az különbözteti meg e csoport többi tagjától, hogy befolyása van a politikára. Ezért elvárható tőle, hogy legalább foglalkozzon azzal az alternatívával, hogy

mi a következménye annak, ha Magyarország csak egy útközőzónát megillető segítséget kap

a Nyugattól. Elvárható, hogy ne csak arra keressen érveket, hogy ez miért „nem így van”, miért „átmeneti állapot”, mert hátha nem az, vagy hátha olyan „hosszú ez az átmenet”, ami már egy önálló korszaknak tekinthető. Ha ez a lehet-

tőség valósul meg, itt akkor is lesz ország, és nem mindegy, hogy ki és milyen eszközökkel tartja majd féken a társadalom ez esetben tartósan elszegényedő nagyobb részét. Mérésélt megoldás kerestetik!

Komócsin Sándor

Már megint mire készül a Timoteus és ki ez a fazon? Tök mindegy. Nem tudom mi új tudnának még mondani a horoszkópról, a hipnózisról, vagy a reinkarnációról. En pl. meg vagyok róla győződve, hogy előző életemben műszakos voltam. Néha vannak emiatt rémálmaim.

-Azért engem érdekelne, hogy a keresztyének mennyiben más a véleményük. Emiatt az óráimra elő lehet hallani.

-Ez egy előadásorozat? A Közgáz Kocsmban úgyis csütörtökön van a buli, akkor én rérelek!

Február • February • Februar

16 Kedd Tuesday Dienstag	17 Szerda Wednesday Mittwoch
Juliana, Lilla	Dorott

Dan Korem előadás

19.00 Golyvör 19.00 Golyvör

Múzeum Lst. 4.

TIMOTEUS TÁRSASÁG

A Közgáz Pinceklub programja

Február 15., hétfő: Udvari fellépők. 18-án, csütörtökön: Bolondok koncert, 17-e és 24-e, szerda: Hevesi Tamás és barátai kocsmazenét szolgáltatnak, ezentúl minden keddi vagy szerdai napon állandó

18-án, csütörtökön: rock diszkóbuli, míg 20-án, 27-én rock and roll party várja a vendégeket. Február 22-én, hétfőn fellép a Mama Kill the Chicken zenekar.

Angol nyelvű előadások

Thomas Gladsky egyesült államokbeli professzor amerikai irodalomról szóló előadás-sorozatát szerdánként délután 2 órakor tartja a Horváthy utcai épületben.

Angol tanszék

Média és politika

Ezzel a címmel indít első kurzust a Széchenyi Szakkollégium. Első megbeszélés: február 18. Érdeklődni lehet: Széchenyi Szakkollégium, Bp., Ráday u. 43-45. 202. szoba, Hanich András.

Mindenkit szeretettel várunk.

Közgáz—JATE

28-9

A dolog Tajvanon kezdődött. Mert hol is találkozhatna más-hol két magyar egyetemi vezető, mint Asziában. Egyikük Csirik János, a JATE rektora, másikuk Veress József egyetemünk rektorhelyettese volt. Szóval ott, a világ másik oldalán derült ki, hogy mindketten szeretik a focit. Nemcsak nézni, csinálni is. S ha már ez a helyzet, szerveztek egy derbyt a két egyetem oktatói és diákjai között.

Január egyik randa péntekén, Szegeden voltak az első meccsek. Az oktatók 30, illetve 40 éven felüliekből álló csapatai, valamint a diákok képviselői mérték össze erejüket. Az eredmények önmagukért beszélnek. A 30 éven felüliek 9-2-re verték a szegedi kollégáikat. A legnagyobb bravúr azonban a diákok, a HT csapatban hajtott végre: 4-0-ás vezetése után veszíteni tudtak 4-6-ra.

A mérkőzések este 7-től kezdődtek, így adódott, hogy ezt követően közös sörözéssel, te-

kézessel, evéssel és fecsely-lyel zárják a napot a résztvevők. Másnap városnézés, majd halászléevés zárta a programot. A visszavágókra valamikor a tavasszal kerül sor.

A 30 éven felüliek csapata: Hajdu Ottó (statisztika t.), László Géza (pénzügy t.), Steiner Zsolt (oktatástechnikai cs.), Veit József (számvitel t.), A 40 éven felüliek: Barna Zoltán, Kopányi Mihály és Horváth Sándor (elméleti közg. t.), Janzso János és Tefner Zoltán (Nyelvi I.), Veress József, illetve Kiss László (oktatástechnikai cs.). Mindkét csapat kapusa Bakacsi Gyula (szervezés t.) volt.

A diákokat Pablo Fritz, Cseh Balázs, Kuruc Péter, Vámosi Zsolt, Kovács Barnabás, Deák Zsigmond és Rózsás Péter képviselte.

Utóirat: Ha valaki behatóbban érdeklődik a mérkőzések iránt, az oktatástechnikai csoport irodájában kölcsönkaphatja az azokról készült videofelvételt.

Újdonságok a könyvtárban CD-szolgáltatás

Előző számunkban ismertettük, hogy milyen új szolgáltatás van a központi könyvtárban. E számunkban pedig tájékoztatunk a könyvtárban levő CD-kről.

A bibliográfiai adatbázisokat tartalmazó CD-k közül ki kell emelni az ABI Inform-ot, amely közel 1000 gazdasági szakfolyóiratot feltárva a menedzsment, marketing, bankügy, kereskedelem témaköréből szolgáltat havonta aktualizált információt. Minden cikerről tartalmi kivonat készül. Az Econlit negyedévenként aktualizált bibliográfiai adatbázis, közel 350 folyóiratot, valamint szakkönyveket dolgoz fel az angolszász szakirodalomból. A cikkek 25 százalékaról tartalmi kivonat készül.

A Helecon egy Helsinkiben negyedévenként kiadásra kerülő lemez, amely hét jelentős európai közgazdasági és pénzügyi adatbázis anyagát dolgozza fel. Installálása jelenleg folyamatban van.

A PAIS egyrészt gazdasági, társadalomtudományi, jogi, egészségügyi tárgyú monográfiák és cikkek anyagát tárja fel, emellett az egyes folyóiratok kiadási adatairól közöl negyedévenként információt.

Az adatbankok közül meg kell említeni az International Statistical Yearbook-ot. Ez az évente aktualizált adatbank statisztikai adatokat közöl az OECD és EK tagországairól, az IMF-ről, valamint amerikai vállalatokról.

A Comext az Eurostat (az Európai közösség statisztikai hivatala) által havonta kiadott, a közösség országainak egymással és más államokkal folytatott kereskedelmét feltáró statisztikai kiadvány. Az adatbank országok és árucikkek szerinti bontásban is hozzáférhető.

A Sec Online az USSEC (az USA Értékpapír és Árfolyam Bizottsága) által jegyzett vállalatok éves pénzügyi jelentéseinek teljes szövegét tartalmazza, amelyben részletes leírás található a vállalatok üzleti és kereskedelmi tevékenységéről és pénzügyi helyzetéről.

A Tax Treaties Databasis a nemzetközi adóegyezmények teljes szövegét angol fordításban közli, negyedévenként aktualizált adatbázis.

Az European Taxation Európa és Észak-Amerika adózási szabályozásáról és vállalati adózásáról közöl szakirodalmat és forrásokat. Negyedévenként aktualizálják.

A Business Periodicals On disc több mint 800 gazdasági folyóirat anyagát tartalmazó teljes szöveges adatbank amelyben nemcsak az egyes cikkek szövege, hanem a folyóirat tartalmi jegyzéke, kép anyaga is megtalálható. Havonta aktualizálják, a könyvtárban 1988-tól a teljes kiadványmennyiség megtalálható.

Megtalálható a könyvtárban a Gabler Wirtschaftlexikon CD-váltzata is.

Az adatbázisok ingyenesen használhatóak. A könyvtár

megrendelésre vállal lekere-tartalmazó CD-k közül ki kell emelni az ABI Inform-ot, amely közel 1000 gazdasági szakfolyóiratot feltárva a menedzsment, marketing, bankügy, kereskedelem témaköréből szolgáltat havonta aktualizált információt. Minden cikerről tartalmi kivonat készül. Az Econlit negyedévenként aktualizált bibliográfiai adatbázis, közel 350 folyóiratot, valamint szakkönyveket dolgoz fel az angolszász szakirodalomból. A cikkek 25 százalékaról tartalmi kivonat készül.

Ha ideje van, jöjjen át, ha nincs, hívjon minket. Helyszíni bemutatót is tartunk.

SIMON ANDRÁS

PROFESSIONAL CRASH COURSE IN BANKING

CIB, one of the oldest joint ventures in Hungary with international experience and its domestic subsidiary Central-European Credit Bank Ltd. (Közép-európai Hitelbank Rt.-KHB) based in Budapest, are offering a professional crash course in banking.

Starting date: September 1, 1993.

This program includes a 4-month intensive course in professional business English and in the fundamentals of banking, and 12 months of practical on the job training within our banks. This valuable training is paid for by CIB and KHB. In addition, candidates will be given a basic monthly salary, and after their training has been successfully completed, the possibility of a permanent job with CIB or KHB.

Qualifications required from candidates:

- graduate of 1991-1993
- diploma from the University of Economics (including engineer-economists), College of Finance and Accounting or College of Foreign Trade
- fluency in English

If you meet all of these requirements and are interested in a career in banking, please submit the following:

- a copy of your university diploma, or a certified copy of your study book
- 2 curriculum vitae (one in Hungarian, one in English)
- a letter explaining why you are interested in our program and what you expect from it
- 2 recent photos

Mail your application to:

CIB Professional Crash Course in Banking
PO Box 170
H-1364 Budapest

All applications must be mailed. No phone requests. Applications are considered on a first come first served basis. Early application is encouraged.

CENTRAL-EUROPEAN INTERNATIONAL BANK
CENTRAL-EUROPEAN CREDIT BANK

A televíziós, újságírói pálya iránt érdeklődőknek

A Színház- és Filmművészeti Főiskola felvételt hirdet az 1993 szeptemberétől induló televízió rendező-műsorvezető (televízió-publisztika) szakára. A felvételi korhatár 28 év, a tanulmányi idő 8 félév. A felvételi vizsga első fordulójáról a jelentkezők írásban kapnak értesítést, melynek időpontja várhatóan április hónapban lesz. A felvételi vizsga többszakaszos, melynek során vizsgálgják, többek között a jelentkező tájékozottságát, alkotó fantáziáját, látásmódját, ízlését, írás- és beszédképességét. Fellebbezésre, átirányításra lehetőség nincs.

A jelentkezés határideje: március 1. Csak legalább egy középfokú, valamely világnyelvből tett nyelvvizsgálóval rendelkezők jelentkezhetnek, melyet az önéletrajzzal, az előképzettséget igazoló iskolai bizonyítvánnyal, a 900 forint felvételi költségterítés befizetését igazoló feladóvevényvel és 2 db saját névre megcímezett borítékkal együtt csatolni kell a jelentkezési laphoz.

A szükséges jelentkezési lap és a postautalvány a főiskolán szerezhető be. Cím: Vas u. 2/D. (I. em. 109. 120) Tel.: 138-4715 (naponta 10-16 óráig).

A Közgáz SC törzsszurkolói

NBI-es kosárlabdameccsek

NB I-es kosárlabdameccsek nap 11.00 Közgáz—Kecskemét, március 6. szombat 17.00 Közgáz—Szombathely. Szerda 18.00 Közgáz—OSC Gyertek minél többen szurkolni!

Pályázati felhívás!

A német tanszék TEMPUS programja keretében 1993. július, ill. augusztus hónapban 15 felső évfolyamos hallgató részére Németországban (esetleg Belgiumban) egy hónapos szakmai gyakorlatra nyílik lehetőség.

Pályázati feltételek: felsőfokú szakmai anyaggal bővített német (Belgiumban angol) nyelvvizsga.

Jó tanulmányi eredmény. Mivel TEMPUS-keretből csupán az ösztöndíj — 1700 DM/fő — biztosított, a fogadó cégeket azonban nekünk kell partner egyetemünkkel közösen megtalálni. A pályázat elbírálásakor előnyt élveznek

azok a hallgatók, akik egyéni kapcsolataik révén német, ill. belga cégektől írásos fogadónyilatkozatot tudnak mellékelni.

Az ösztöndíj összegéből egyébként a szakmai gyakorlatl kapcsolatos valamennyi költséget, tehát útiköltséget, szállást, biztosítást és étkezést az ösztöndíjnak kell fedeznie.

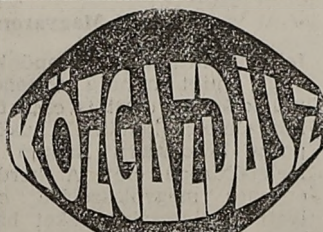
Pályázati határidő: 1993. március 31. A pályázatokat, amelyeknek német, ill. angol nyelvű önéletrajzból, valamint a szakmai gyakorlatl kapcsolatos elképzelések és elvárások leírásából kell állniuk, a német tanszék titkárságán dr. Károlyi Andrea TEMPUS-koordinátor részére kérjük (2 példányban) leadni.

Német tanszék

A Közgáz Diákcentrum következő műsora február 12-én, pénteken este 20.30-03.00-ig: koncert: (nyitókonzert): az Edda együttes; nonstop funky and soul diszkó (dj.: Szeles Tibor); mozifilmek: Tinikrimi (am.), Semmit a szemnek! (am. vígjáték, r.: John Carpenter, fsz.: Chevy Chase, Daryl Hanna); casinó; teaház; salátabár; jégkrémbar; koktéllár.

Február 19-én, pénteken este 20.30-03.00-ig: koncert: az XL Sisters együttes; nonstop funky and soul diszkó (dj.: Szeles Tibor); mozifilmek: Komputerkémek (am., fsz.: Robert Redford, Sidney Poitier, Ben Kingsley); A szerciem fészkei (kanadai-francia-német); casinó; teaház; salátabár; jégkrémbar; koktéllár.

KÖZGAZDÁSZ A BUDAPESTI KÖZGAZDASÁG-TUDOMÁNYI EGYETEM LAPJA

Felölős szerkesztő: Halay Edit
Szerkesztőség: Budapest IX., Fővám tér 8. 1093

Telefon: 117-4518
Kiadó: BKTE
93-5122, Szikra Lapnyomda, Budapest

Felölős vezető: dr. Csöndes Zoltán
vezérigazgató
ISSN 0230-7529

A SZORGALOM ÉS A KITARTÁS ELŐNYÖS TULAJDONSÁGOK EGY VEZETŐ SZÁMÁRA, DE A TARTÓS SIKERHEZ MÁSRÁ ÉS. MÁSOKRA IS SZÜKSÉG VAN.

Kiemelkedő tehetségek egész sora bizonyította a világnak a magyar szellemi töke értékállóságát. A Corvinbank már régóta azon dolgozik, hogy a sor folytatódhasson. Olyan egyéniségek nevével, akik nem csak tudnak, de akarnak is. Legalább annyira, mint mi.

CORVINBANK
A MINŐSÉG BANKJA

A CORVINBANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG MINDEN SZELLEMI ÉS ANYAGI EREJÉVEL A MINŐSÉGELEG NEMZETKÖZI SZINTEN VERSENYKÉPES VÁLLALKOZÓK ÉS VÁLLALKOZÁSOK SZOLGÁLATÁT TŰZTE CÉLUL.

CORVINBANK RT. 1054 BUDAPEST, HOLD U. 25. TELEFON: 132-0200, 269-0650